

Nyugatplusz

IV. évfolyam 2. szám

ALAPÍTÓK: RAFFAI FERENC, SZABÓ ZOLTÁN ATTILA (FŐSZERKESZTŐ)
 FŐVÉDNÖK: KONYÁRI JÁNOS • ARCULAT: KOVÁCS GÁBOR

újnyugat

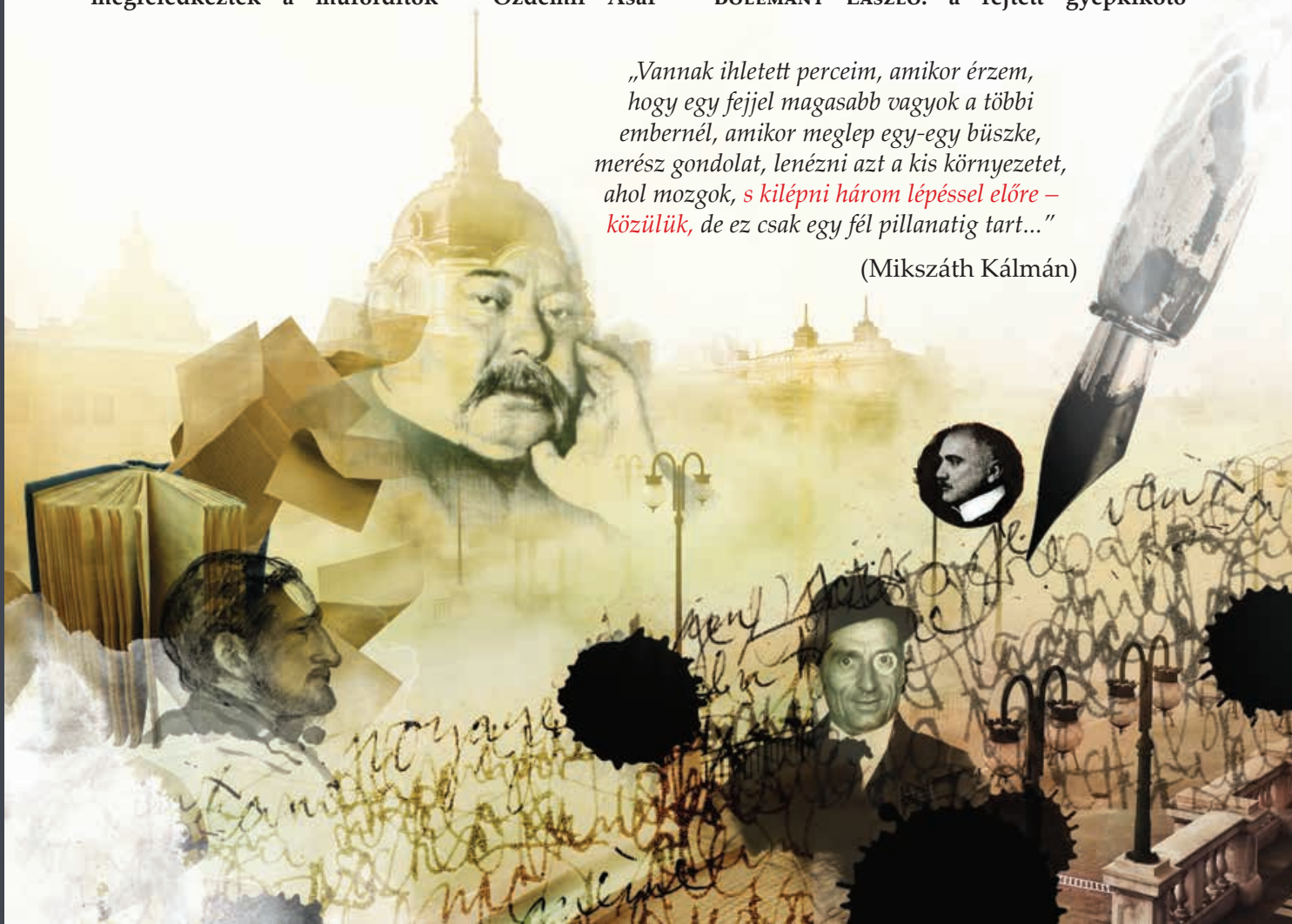
IRODALMI KÖR

Somlyó Zoltán Budapestje / Prince: „És hiszek a túlvilágban is...”

FILIP TAMÁS: Vajon meghalok? • VÖRÖS ISTVÁN: A zsenik országából érkezve • KEÖMLEY ANNA: Nagybetűs élet • AGÓCS SÁNDOR: Festménymustra otthon • CSÁSZÁR LÁSZLÓ: a macska szeme • HARTAY CSABA: Orvosünnep • HEGEDŰS MÁRIA: a boncasztalon • PETŐCZ ANDRÁS: Bizarr mosolygások • HEGYI BOTOS ATTILA: A teremtés könyvei • KABAI LÓRÁNT: vedlett kor • BÍRÓ JÓZSEF: Hovatovább... • HEKL KRISZTINA: Kátrány és levendula • SZÜGYI ZOLTÁN: Csak úgy... – in memoriam Sziveri János • KÁNTÁS BALÁZS: ÖRDÖGŪZÉS • ERDÉLYI MELINDA: Akiről megfeledkeztek a műfordítók – ÖZDEMİR ASAF • BOLEMANT LÁSZLÓ: a rejtett gyeplikötő

„Vannak ihletett perceim, amikor érzem,
 hogy egy fejjel magasabb vagyok a többi
 embernél, amikor meglep egy-egy büszke,
 merész gondolat, lenézni azt a kis környezetet,
 ahol mozgok, s kilépni három lépéssel előre –
 közülük, de ez csak egy fél pillanatig tart...”

(Mikszáth Kálmán)

TÓTH ERVIN
 Art Pro Etica

A Végtelen előttem ül
 Egy négyzetcentiméteren
 Így érthetetlenül
 Csak végignézhetem

De ha érzéseimet már kinőttem
 Elérhetem az időtlent

A Nyugatplusz
 megjelenését támogatta:

BELVÁROS
 A JÖVŐ VÁROSA

BUDAPEST
 BUDAPESTI ÉRTÉKESÍTŐ ÖNKÖZMŰVELŐK

HU ISSN 2064 2458

Ára: 950 Ft
 16002

9 772064 245802

Legendák nyomában

az Újnyugat Irodalmi Kör és a József Attila Színház
közös irodalmi szalonja

Művészeti vezető: SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

„A Legendák nyomában-esteket az teszi különlegessé, hogy a publikum nemcsak múlt időben hallhat a magyar író- és költőgéniuszokról. A Nyugat legendái ugyanis inspirálják, avagy vitára készítik az utódokat, ezért minden alkalommal a kortárs „válasz” is része a Szabó szerkesztette újnyugatos előadásoknak.”

Litera

A 2016/2017-es évad tervezett műsora:

Szeptemberben: A koronatanú és más „mesék” –
Kálloy Molnár Péterrel és Szabó Zoltán Attilával

Októberben: Az örök Szindbád –
Ujréti Lászlóval és Dóka Attilával

Novemberben: Legendák nyomában:
Ajándék Babits születésnapjára...

Decemberben: Legendák nyomában,
avagy a kocsmák (b)irodalma

2017. január:

Legendás Budapest, legendás Angyalföld –
egy város és egy városrész az irodalom tükrében

2017. február:

Legendák nyomában: irodalom, kabarékabaréirodalom

Márciusban: Az örök NŐ

Áprilisban: Versek József Attilához

Májusban: Ottlik Géza öröksége – A mester és tanítványai

Képek: Juhász Melinda

EZERJÓ	4	Hovatovább – Aztán (Bíró József) Kátrány és levendula (Heki Krisztina) Csak úgy... (Szügyi Zoltán) álomban meztelenül bolyongok (Győre Balázs) Orákulum (Csontos Márta) Gördül a függöny (Szepesi Zsuzsanna) nyár (Horváth Gábor Miklós) visszér (Győre Balázs) Ördögűzés (Kántás Balázs) Költözés (Draskóczy Ágnes)
MÉSEBESZÉD	6	
Nagybetűs élet (Keömley Anna) Festménymustra otthon (Agócs Sándor) Plakátszöveg (Hegedűs Mária) a macska szeme (Császár László) Orvosünnep (Hartay Csaba) Belül milyen (Filip Tamás) a boncasztalon (Hegedűs Mária)		
ÁRNYJÁTÉK	2	
Tandem repülés (Csontos Márta) Mozart fuvallataira (Molnár József) Most (Morkoszt Tamás) In memoriam Prince (Bolemant László) Bizarr mosolygások (Petőcz András)		
ESSZÉ	4	
Egy budapesti legenda: Somlyó Zoltán (Bozók Ferenc)		
VADNYUGAT	9	
A teremtés könyvei (Hegyi Botos Attila) vedlett kor / színhú társaság / maradok csend (Kabai Lóránt) Minden álmom (Barabás Szilvia) piertot sapkája (Császár László)		
MANÉZS	8	A kulcs (Kéring Gábor) Egy szoba története (Hegyi Botos Attila) Öt idő (Vörös István) Repedés (Novák Valentin) haikujárvány (Debreczeny György) Bizsergés (Baka L. Patrik)
LÁTLELET	3	Médiapolip (Gaál Tibor T-Boy) Irodalmi zárójelentés (Kerekes Tamás)
LÁTÓTÉR	8	Akiről megfeledeztek a műfordítók: Özdemir Asaf (Erdélyi Melinda)
BELVÁROSI CSODÁK	9	a rejtett gyepekítő – a Károlyi-kertről (Bolemant László)

Nyugatplusz 14. **Független szépirodalmi folyóirat** IV. évfolyam 2. szám · 2016 NYÁR

Fővédnök: Konyári János
Alapító-főszerkesztő:
Szabó Zoltán Attila
Lapigazgató: Raffai Ferenc

Művészeti vezető: Kovács Gábor
Olvasószerkesztő: Spangell Péter
Grafika: Kisteleki Dóra

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:
Petőcz András (elnök),
Bolemant László, Kálloy Molnár Péter

Szerkesztőségi e-mail:
happycaroffice@gmail.com

*Külön köszönet Juhász Melindának,
Miske Emőnek, Gulyás Györgynek.
Címlapon: Kisteleki Dóra illusztrációja.*

Felelős kiadó: Major Bt.
2083 Solymár, Major utca 29.
Kapcsolat: raffai.f@gmail.com

Az Újnyugatos művészek fogadóórája:
minden hónap utolsó péntekén 16
órától a Hadik Kávéház újnyugatos
törzsasztalánál.

**A Nyugat Ma első száma
2010. október 23-án jelent meg.**
© Szabó Zoltán Attila
Az Újnyugat Irodalmi Kör bejegyzése:
2012. november 12.

Nyomdai munkák:
Tama Solutions Kft.

Terjesztés: Lapker Zrt.
1097 Budapest, Táblás u. 32.
Magyar Posta Zrt. Hírlap Igazgatóság
1089 Budapest, Orczy tér 1.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt.
Hírlap Igazgatóság,
Postacím: 1900 Budapest
Előfizethető az ország bármely postáján,

a hírlapot kézbesítőknél,
valamint megrendelhető e-mail-en:
hirlapelofizetes@posta.hu címen és
telefonon a 06-80/444-444 számon.

A lap előfizethető közvetlenül a kiadónál is.
nyugatplusz@majorbt.hu

Kiemelt alternatív terjesztési pontok:
Alexandra-könyvesboltok, Írók Boltja.

A lap kapható a Lapker Zrt. és
a Magyar Posta hálózatában.
Az áruhelyek részletesen megtalálhatók
a lap Facebook oldalán.

**Előfizetéssel és terjesztéssel
kapcsolatos egyéb információ:**
raffai.f@gmail.com
HU ISSN 2064-2458

A **Nyugatplusz** következő száma
2016. augusztus 30-án jelenik meg.

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A folyóiratban megjelentetett művek csak a szerző, illetve a kiadó írásbeli engedélyével sokszorosíthatóak. Ez a nyilatkozat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 36. § (2) bekezdésében foglaltak szerint tiltó nyilatkozatnak minősül.

BOZÓK FERENC

Vízszonett

A víz, a víz. A létezés oka.
Az élet anyja, mégis újszülött.
Szökik, szökik, miként az üldözött,
csacsog, csacsog, de nem beszél soha.

Szelíd apáca. Léte áldozat,
vagy épp szeszélyes és kacér kokott,
ki mérlegelni tán sosem szokott,
és elborít, miként a kárhozat.

Vagy átölel, magából bőven ont,
vagy eltaszít, találkát visszamond.
Pohárban kishúgom, tengerként szörny.

Miként Attila anyja, egyre hord
szennyes ruhát, mit majd kékítve old.
Pataknak kisleány, folyónak hölgy.

FILIP TAMÁS

Vajon meghallgat?

Micsoda fűtők ezek,
a szén, a víz, a tűz micsoda
lovagjai izzadnak itt
frakkban, zsakettben?

Mikor a nagy rozsdán át
betör a tenger,
a félelem fekete
jéggé rántja össze a szívem.

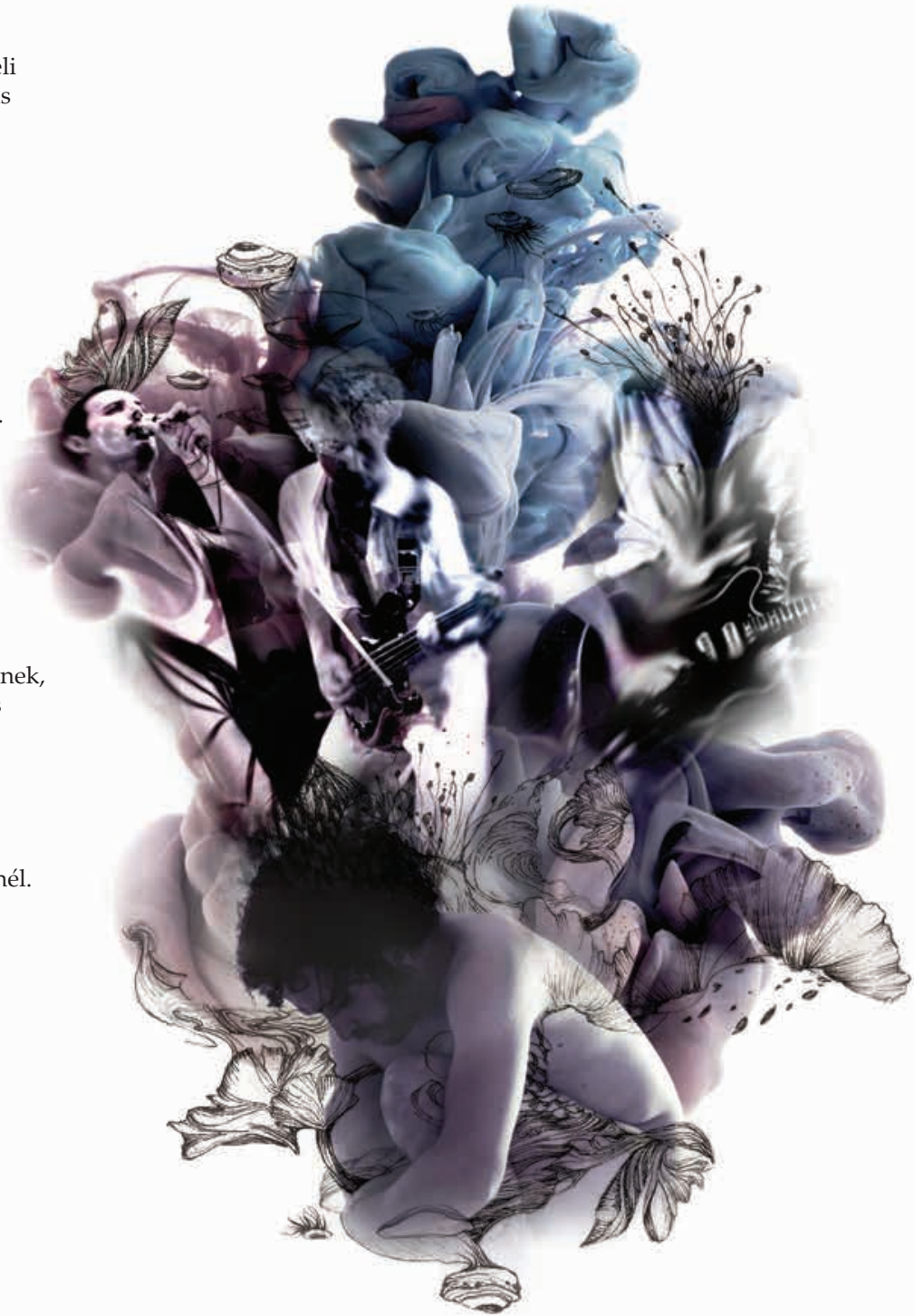
Imádkozom a vihar templomában.
Vajon meghallgat a
legnagyobb közös ismeretlen?

The advertisement for Bolyhos brandy features a central logo with the text "BOLYHOS PÁLINKA" and a crown above it. Below the logo is the slogan "Minden cseppjében gyümölcs" (Every drop is fruit). The background shows a yellow building with a red roof. In the foreground, there are several bottles of Bolyhos brandy in various shapes and sizes, including a large white ceramic container with a handle and a floral pattern. The website address "www.bolyhos.hu" is displayed at the bottom right.

VÖRÖS ISTVÁN

A zsenik országából érkeзве

A napokban annyit hallgattam a Queen-t, hogy álmomban bekerültem az együttesbe. Sajnos a mostani, nem álombeli gitártudásommal. Koncerten is felléptünk, de valahogy nem lepleződtem le. Aztán egyszer a banda tagjai nem engedtek kijönni a vécéről. Ócska gitárom ott is nálam volt. Hallottam, hogy rólam tanácskoznak. Kirúgnak, és vége. Mikor kiengedtek, ünnepélyes arccal bocsánatot kértek, amiért nincsenek jó formában. Minden perc rémület a színpadon. Bizonytalanság, reménytelen küzdelem. Ezért kell, hogy mindent az arra alkalmas végezzen. Az eltévedt zsenik országa elmarad a jó helyen lévő közepesekétől. A zsenikből félbolondok, öngyilkosok lesznek, vagy kiszorítják őket az ügyes tehetségtelenek. A közepesek hibátlan szisztémájában mindenki jónak tűnik. Aztán már az is lesz, sőt, nagyon jó, és minden különösebb felhajtás nélkül: jobb a zseniknél. A zsenik országából érkeзве ide, a megbízhatók közé, akik elfogadnak mint művészt, és bíztatnak is, az utolsó alkalom, hogy levetkőzzem velem született zsenialitásom, és végre csináljak valami igazán jót.

KEÖMLEY ANNA

Nagybetűs élet

A hír rövid volt és lényegre törő. Annyira semmit mondó, hogy tulajdonképpen csoda, hogy Irén észrevette az internetes böngésző folyamatosan frissülő tudósításai között. A monitor jobb oldalán szinte másodpercenként újabb és újabb címek villantak fel; a hírfolyam megállíthatatlanul hömpölygött, kielégítve az információra éhes, és semmiről lemaradni nem akaró olvasók igényeit.

Ha csak egy percre felállt az asztaltól, hogy kimenjen a fürdőszobába, vagy megmelegítse régen kihűlt reggeli kávéját a mikróban – pedig azt nagyon utálta, és mindig úgy tartotta, hogy melegített kávé inni az igénytelenség csimborasszója! –, szóval, ha csak egy pillanatra levette szemét a képernyőről, már legalább fél tucat hírről lemaradt, hiszen a csak pár perccel korábban feltett címek fáradhatatlanul gördültek egyre lejjebb és lejjebb, hogy helyet adjanak a még frissebb, még nagyobb szenzációknak. Végül könyörtelenül eltűntek az éter süllyesztőjében.

Irén kezdte úgy érezni magát, mint egy futóverseny résztvevője, aki hiába tesz meg mindent a győzelemért, sohasem érheti utol az élen haladót. Eszelős tempót diktált magának, de belefáradt. Amikor nyugdíjba ment, egyetlen dologtól rettegett a legjobban: attól, hogy megszürkül, ellustul és begyepesedik, és nem tudja hasznosan kitölteni a napjait. Akkor még hajtotta a munkahelyén megszokott lendület és tenni akarás, ezért az első nyugdíjas hétfőjén, azon melegében beiratkozott egy számítógépes tanfolyamra. Pikkpakk elsajátította a legalapvetőbb felhasználói ismereteket a word, az outlook és a skype terén, de ami a legjobban elbűvölte, az a különböző böngésző oldalakon fellelhető információk irdatlan mennyisége volt. Nem tudott szabadulni tőlük! Fogságban tartották a hírek, a tudósítások, a cikkek és az ismertető; a kritikák, a vélemények és a fórumozók gyakran vérre menő csatározásai. Ő maga soha semmibe nem szólt bele, de mágnesként vonzották a kielezett helyzetek, és betegesen tartott attól, hogy esetleg lemarad valamiről. Így volt ez a monitorjának bal szélén futó hírfolyammal is.

Az utóbbi időben azonban megváltozott valami. Egyre gyakrabban állt fel az asztaltól, egyre hosszabb ideig merte magára hagyni a gépét, és már nem félt attól, hogy elmulaszt valamit. Már nem fáj

az elszalasztott információk hiánya. Kezdett lazulni a lánc, amely hosszú hónapokra a virtuális világhoz láncolta. Úgy érezte, ha egy hír nem jut el hozzá, akkor annak oka van, viszont ami fontos, az biztos rá fog találni. Megnyugodott, és büszke volt a szabaddulására. Vásárolt egy kiskutyát.

Épp a délelőtti sétából értek haza, amikor szeme a monitorján éppen feltűnő címre meredt: „Holtan találtak egy hajléktalant a Rákóczi út egyik kapualjában.” Irén maga is elcsodálkozott, hogy az egéren nyugvó keze miért kattintott automatikusan a hírre. Talán nem is megnyitni akarta, csak véletlenül dobantott egyet az ujjával. Tulajdonképpen nem is érdekelte a cikk, hiszen elege volt az emberi nyomorúságot lakonikusan ábrázoló, vagy épp ellenkezőleg, naturalisztikus részletességgel ecsetelő, szenzációhajhász írásokból, és már szinte immunis volt a bennük foglalt szörnyűségekre. Kicsit szégyenkezett emiatt, de tartotta magát az elvéhez, hogy mivel az egész világot úgysem tudja megmenteni, megpróbálja legalább a közvetlen környezetét boldoggá tenni. „Ha mindenki így tenne, sokkal jobb lenne a világ” – mondogatta gyakran. Család és rokonok híján Irén ezt a buzgalmát elsősorban a kutyáján és a szomszédjain gyakorolta, akiknek gyakran kedveskedett frissen sütött pogácsával és almás pitével.

„Ma hajnalban holtan találtak egy hajléktalant a Rákóczi út egyik kapualjában. A kiérkező mentőautó orvosa már csak a halál beálltát tudta megállapítani. Az elsődleges vizsgálatok egyelőre kizárták az idegenkezűséget. Az ügy érdekessége az elhunyt zsebében talált tizenkét darab keményfedelű zsebnaptár, amelyek borítóját egy-egy Disney hercegnőt ábrázoló rajz díszíti. A rendőrség a haláleset körülményeit közigazgatási eljárás keretében vizsgálja.”

Nyugdíjba menetele előtt Irén évekig egy papírüzletben dolgozott, ahol kedvességével és rátermettségével nemcsak a vevők szeretetét vívta ki, hanem rászolgált a tulajdonos házaspár maradéktalan bizalmára is, akik ezt kihasználva gyakran napokig magára hagyták a boltban. A vásárlók kiszolgálásán túl a készletnyilvántartás, az árubeszerzés és a könyvelés is fokozatosan átcsúszott a feladatai közé. Persze olykor kapott némi segítséget egy-egy sebtében felvett fiatal eladó leányka személyében, de ezek a próbálkozások sajnos nem egyszer csúfos kudarcba

fulladtak, hiszen egyikük sem viselte annyira szívén az üzlet és a vevők érdekeit, mint Irén.

A férfi először egy ködös, zimankós decemberi délutánon lépett az üzletbe, nem sokkal zárás előtt. Adventi időszak lévén, a kirakat karácsonyi fényárban úszott, és a polcok roskadoztak az ajándékozási lázban égő vevők kielégítésére felhalmozott ezernyi felesleges csecsebecsétől, amelyek a „még nem tudom, kinek, de valakinek csak jó lesz” típusú ajándékok kategóriájába estek. Irén mindig szégyenkezve emlékezett a pillanatra, amikor a belépőt meglátva, egyik kezével ösztönösen a zsebébe nyúlt, és az ott talált zsebkendőt az orrához szorította.

Az üzlet talmi csillogásának és a való világ e testet öltött nyomorának szürreális találkozási szinte megbénította Irént. Lábai földbe gyökereztek, szája tátva maradt, szabad kezével a pulton nyugvó mobilját markolászta. Mintha Shylock, az uzsorás, lépett volna be a boltba, egyenesen Mednyánszky híres festményéről. Egy hatalmas, rongyos, fekete lóden pelerinbe és kopott szörme kucsmába bugyolált hórihorgas figura, akinek görbe háta, horgas orra és kócos, borotvát meg olólt sosem látott szakálla undorral vegyes csodálatot váltott ki Irénből.

Az alig hallhatóan elszuttogott, bátortalan „Mivel szolgálhatok?” – kérdésre, egy, a zord külsőt meghazudtolóan meleg hangú válasz érkezett a kucsma alól: „Egy zsebnaptárat szeretnék. Jövő évit. Hercegnőset.”

Irén, tökéletes helyismeretről tanúbizonyságot téve, azonnal a megfelelő polchoz irányította a vásárlót, aki pillanatnyi gondolkodás után, kezével a Csipkerózsikás borítójú, keményfedeles naptár után nyúlt. „Ez mennyi?” Irén elbizonytalanodott. Tapasztalt kereskedő lévén nem hitte, hogy egyszer olyan helyzetbe kerül, amikor nem tudja a helyes választ. Mondja meg a teljes árat? Vagy adjon a törzsvevőknek járó öt százalékos engedményt? Netán adja oda ingyen – karácsonyi ajándékként? Shylock-kal ellentétben, volt valami megindítóan szép ezen a ráncokkal barázdált, sok fájdalmat megélt arcon. Valami mélyből jövő jószág és bölcsesség. Nem akarta megsérteni. „Nyolcszázötven forint”. A vevő hangtalanul a pulthoz lépett, a zsebébe nyúlt, és a feslett, ujjvég nélküli kötött kesztyűből kikandikáló piszkos ujjjaival akkurátusan leszámolta a kért összeget. Irén hangtalanul nézett a távolodó alak után. A pulton egy nagy halom érme csillogott: 1 darab 200 forintos, 3 db 100 forintos, 4 db 50 forintos, 6 db 20 forintos és 3 db 10 forintos.

Ennek immár nyolc esztendeje. És a hórihorgas fekete figura azóta minden decemberben megjelent az üzletben. A forgatókönyv és a szereplők soha nem változtak. Talán csak a férfi lett még soványabb, még ráncosabb, a háta még görbébb, az orra még horgasabb, és a szakálla még csimbókosabb. A kiválasztott keményfedelű zsebnaptárak borítóján pedig évről évre más és más Disney hercegnő virított: Hófehérke és Ariel, Belle és Jázmin, Pocahontas és Mulan.

Irén tavaly látta utoljára. Akkoriban nem volt túl jó hangulatban. Tudta, hogy utolsó napjait tölti a szinte második otthonául lett kis boltban. Meghozta a döntést: a karácsonyi nagy menet után leteszi a lantot, nyugdíjba megy. Már megvolt az utódja: egy agilis, ötvenes éveinek derekán járó asszony, akit a férje otthagytott, a gyerekei kirepültek, és úgy érezte, egy ilyen kis papírüzletben újra megtalálhatja élete értelmét. Irénre várt a nem túl hálás feladat, hogy saját utódját betanítsa.

Shylock – mert magában csak így nevezte –, karácsony és szilveszter között jelent meg a boltban. Irén már hiányolta, nem tudta, hol lehet, hiszen eddig mindig az ünnepek előtt jött. Egyedül ült a pult mögött, már épp a záráshoz készülődött, amikor nyílt az ajtó. A férfi nagyon rossz állapotban volt. Görnyedt teste annyira összetöpörödött, hogy alig látszott ki a hatalmas fekete köpeny alól. Szeme beesett, kiálló arccsontjai szinte átszúrták ráncos bőrét. Irén egy szó nélkül elővette a pult alól a félretett keményfedeles zsebnaptárt, amelyet ezúttal Rapunzel, az aranyhajú lány díszített. „Elnézést, nem választhatnék ezúttal egy másikat? Egy olyat, amelyikben egy kicsit nagyobbak a betűk.”

Irén érezte, hogy nem lesz több ilyen alkalom. Most végre enged a kíváncsiságának, és felteszi a férfinak a nyolc éve magában tartott kérdést. „Még kérdezhetem, hogy kinek vásárolja minden évben ezeket a naptárokat?” „Magamnak. Hogy tudjam, hány éves a kislányom. A Disney Hercegnők voltak a kedvencei. Hatéves korában láttam utoljára.”

Részlet a Rákóczi úti kapualjban 2015. szeptember 27-én holtan talált hajléktalan ügyének vizsgálati jegyzőkönyvéből:

„...Az elhunyt személyazonosságának kiderítéséhez némi támpontot nyújthat a kabátzsebében talált mintegy 12 darab zsebnaptár 2002-től 2015-ig bezárólag. A naptárakban minden egyes nap egy nagy X-szel át van húzva. A 2015-ösben az utolsó kiikszezett nap szeptember 26. Mellette egy szám és egy felkiáltó jel: 18!...”

AGÓCS SÁNDOR

Festmény- mustra otthon

Maszlik István képeihez

Az *Izsáki tanya* behorpadt teteje naponta emlékeztet valamikor én is tudtam nádtetőt javítani hetekig magyarázta-mutatta egy idős tetőfedő mester talán látott bennem valamit néha valóban csillogott a szeme és a megmaradt szerszámok most is itt lapulnak a padlás zugában

az általunk régen elhagyott hetényegyházi tanya talán mégis megvan még mint idegen test a mában és remélem az egyetlen nyárfa és a jól beállt szőlőlugas is megvan és mi azóta is próbálunk együtt élni a hiánnyal ma is ÉJJEL-NAPPAL SZOLGÁLATBAN mint az a szegény *Magányos fa* azon a másik festményen

■ SIMON ZOLTÁN: Judeai anizix

■ HEGEDŰS MÁRIA VIZUÁLIS KÖLTEMÉNYE

ÉS A SZEMEIM KIVÁLNAK AZ ÜREGEIKBŐL BESZALLNAK EGY NAGY
 CSEMANTIBORITÁSI FELNAGYLOBA ES ELHÁJÓZNAK A HOMOKBAN ZÖLD SZEMPIL LALAPYTONKAL
 TALÁLT TÁRGY IS ISMÉTT ÖDÖ ASZALTIDÁGYÁLY KÉTTI A NAGY MADÁRPÁRADAST MINDEN ÁLOM

A TÉR SZÉTFOLYÓ SZEMBOGARÁBAN
 FÉLSZAVÚ KOLDUSOK LÁBÁT MOSOM TEKNŐBEN
 VERSED FÖLÖTTI FÉNYVITORLÁN
 A VÁRT HATÁST TORNYSO HULLÁMOK FÉNYESÍTIK ÉS MESÉBEN
 ELFÁRADT ISMERETLEN CSELEKEDET INDUL SZÁZFELE

**ADD
 VISSZA
 A
 HOLTAK
 HOMOKÓRÁJÁT**

NYÍLT KOPONYÁVAL ÉPÜLJENEK VÉRKÖREID
 AZ ÉLETERŐ ÉS AZ ÉLETÉHSÉG KÖZÉ

A TÉR SZÉTFOLYÓ SZEMBOGARÁN VIDD EL TISZTÁNLIÁSOMAT ÉS VESS SZÁMOT
 MINDEN ÁLOM

ÖSSZEKÖT
 MINNET IDÉZ
 FON
 SÓDOR

JELET KOVÁCSOL

HALÁLUNK ÉBREDÉSE
 MERT A KEGYELEM ELTÉVEDT HÓD A KÖRÖM MEG BELETÖRIK A FÉLELEMBE
 HAJTVÁ A HOMOKKRISTÁLYOKAT SZÓTLANUL ÚSZNAK EL A VÁROSOK

CSÁSZÁR LÁSZLÓ a macska szeme

a macska nem túri a veszteséget
soha nem akarja megismerni hiányt
nem kívánja tapasztalni mi az
foggal körömmel tiltakozik
az elmúlás minden
megtestesülése ellen

a macska különleges lény a szabadság
a vágy szimbólumai lógnak gardrójában
kihívó ruhák a birtoklás elrejtőzés
termékenység lopakodás lehetne
a hűség szobra is százcú álcázó

a torz lélektükörben pofákat vág éjszaka
élet halál kart karba öltve tánclépésben
sáros éjszakai utcán csak a szem bogara
változik a nap a lélek a hold ciklusa
imamalomként pörög

a macska mindig valami elhagyatott
mellkason ül beszél valakihez néz
szerelmesen vádlón gyilkosan

mennyire érdekérvényesítő egy macska
százalékban kifejezve hány pontos
asszertív alkalmas lobbitevékenységre
életképes egyáltalán tud harcolni képes
védeni megtépzott szögesdrót határait

a macska ha elhagyják zokogó síró
jajgató hangot bocsát ki a dorombolás
a másik fegyvere az egyik a másikba
bársonyosan észrevehetetlenül siklik át
ragaszkodik csimpaszkodik körmét kiereszti
árulója porhanyós húsát tépi
a megcsalatott a csalóét

fenyeget a korlátan testét átveti megbékél
arcvonala mögül látványosan kiürül az arzenál
nem kétséges ő már nem keres soha többé
sem gyilkost sem áldozatot
bámul egy nem létező bálvány fölé vizionált

dicsfényre könnyes szemekkel
mintha
mintha már
mintha még

a legmélyebb seb gyógyíthatatlan
legfájdalmasabb tekintet a sötétben is
mindörökké látható
kifejezéstelen érzelmektől mentes
rezzenéstelenül világító

soha nem pislogó

a macska szeme

HARTAY CSABA

Orvosünnep

– Kisfiam, oldozd el a köteleket!
 – Hol egy kés, nagypapa? Oldoznám, de úgy össze van gubancolva, hogy lehetetlenség kikötni. Kés kell.

– Te nem foghatsz kést, még gyerek vagy. Nem való a kezedbe. És olló sem. Meg villa sem. Vagy az talán lehet, nem tudom. Van az a mondóka, tudod. Kanalat foghatsz, arra nincs tilalom. Csak csukára, hó végéig.

Esteledik a folyóparton. Nagypapa a mólón kiterülve fekszik, végtagjai minden irányba kifeszítve kötelekkel. A köteleket a móló deszkáihoz, lábaihoz hurkolták. Sár van körülöttük. A fű nedves. Nemrég állt el az eső, a szél gőzt borotvál a víztükörről. Nagypapa nyöszörög. Olivér körülötte téblábol, rángatja a köteleket. Az öreg próbál felülni, de olyan feszesen van rögzítve, hogy csak a fejét tudja felemelni.

– A házban van kés. Menjél be. De közben ne mondogasd azt a mondókát. Vigyázz! Mindenki hallja, ha rákezed. Tele van disznókkal a szoba. Éhesek. Ne incselkedj velük, mert könnyen megharaphatnak. Az egyik kanapé már kikezdték. Apróhalakkal szoktam etetni őket, de sajnos kikötöztek, és nem tudok horgászni. De várj csak. Ne menj még a házba, Olivér, az ingzsebemben itt a cigim, ha nem ázott szarrá, tegyél egyet a számba, és gyűjtsd meg.

Olivér leguggol, megsimogatja a nagypapa nedves homlokát, elfésül egy szemébe lógó ősz tincset, majd belenyúl az öreg ingzsebébe, de megsúrja valami.

– Aú! Ez mi volt? Egy tű van a zsebedben, papa, nem cigi. Vérzik az ujjam.

– Végre tóled is vesznek vért. Tudod, miért vesznek vért tóled a kórházakban? Mert gyűjtik a vért.

– Eladják horrorfilmekbe? Vagy minek gyűjtik?

– Eladják. A hírekbe. Balesetekhez. Meg filmekbe is. Tőlem sokat levettek mostanában. És felismertem a képernyőn a színéről. Az enyém volt, a saját vérem. Szagokat érzek, Olivér. Friss sült kolbászt sütnék a túlparton. Átúsz-

hatnál nekem egy darabkáért. Nem mondom el anyádéknak, hogy nem is tudsz jól úszni, de sikerült átjutnod. Itt megvárlak. Úgysem tudok sehová se menni, ki vagyok kötözve.

– Én még nem akarok a túlpartra menni. Nagypapa, hogy kerültek a disznók a faházba?

– Hónapokig nem jártam kint, és beköltöztek. Illegális házfoglalók. Még hogy ezek az állatok nem intelligensek. Dehogynem. Mindent megrágnak, ahhoz pedig kell helyismeret. Menj be hozzájuk. Gyűjts egy marék avart, azt dobd eléjük, ha belépsz. Azt hiszik majd, hogy valami kaja, rábuknak, és addig te simán ki tudsz hozni egy kést a konyhaszekrény fiókjából. De nem tudok már többet beszélni hozzád, Olivér, nagyon ki van száradva a szám.

Olivér elindul a parton, be a faház felé. A telek szomszédságában színes lampionok himbálóznak a fákon. Alattuk kiöltözött felnőttek beszélgetnek kedélyesen, koccintgatnak, falatozgatnak. A cseresznyefa alatt lefordított csónak. Ahogy Olivér a csónak mellé ér, megbillen, és kigurul alóla egy labda. Megpróbálja felemelni, de csak gurítani tudja, elmozdítani a földtől nem. Mintha fémmagja lenne a labdának, és a talaj mágneses ereje vonzaná legyőzhetetlen erővel. Ekkor a szomszédból át-szól egy hang.

– Odorics doktor vagyok. Ünnepelünk a kollégákkal, szervusz, Olivér!

– Csókolom, doktor bácsi! Ki kötötte ki a nagypapámat?

– Az ápolóim. És azt ünnepeljük most.

– Azt tetszenek ünnepelni, hogy ott szenved szegény? Meg se tud moccanni. Menne már a dolgára. Miért gyűjtik az ő vérét is?

– Amiért a tiédet, te kis buta. Látom, te is olyan vagy, mint az apukád volt.

– Tetszett ismerni az apukámat? Én még nagyon kicsi voltam, amikor öngyilkos lett. Anyuékkal nem szabad erről beszélni.

– Ő magát kötötte ki, Olivér. De csak a nyakánál – neveti el magát Odorics doktor, majd magasra emeli kezében a félig töltött, karcsú pezsgőspoharat.

– És miért nem tudom felemelni ezt a labdát, doktor bácsi? Ha olyan okosnak tetszik lenni, tessék ezt is elmagyarázni nekem!

– Mert buta vagy. Egy ostoba kis kölyök. Mít emelgetnéd? Minek? Gurítsd, ne emeld fel. Feszítsd, ne oldozd el. Sokkal könnyebb dolgozni lenne, ha még feszítenél kicsit azokon a köteleken. Mít akarsz? Hogy elkóboroljon az öreg? Itt legalább tudsz vele találkozni, ha nem ébred fel, akkor is. Ha elvágod a köteleket, már máshol lesz reggelre. Te, kisfiú, tanulj még, hogy orvos lehess. Elégedettséggel tölt majd el az, ha a gyógyítás fogságába zársz egy menthetetlen embert. Nincs esélye a papának. Nincs kapás, üres körülötte a víz, csak a burjánzó hínárerdő maradt. Abba akadtak bele a végtagjai. Utolsó élettere ez a mélyzöld holtág, a fenekén haldögök kifakult kopolyulimezeivel. Menj, játssz a disznókkal. Ők itt a legegészségesebbek.

Odorics doktor áthajol a kerítésen, egy laza mozdulattal felkapja a nehéz labdát, belefejel, majd nevetgélve integet Olivérnek, és elvegyül a szomszéd telken rendezett összejövetel forgatagában.

FILIP TAMÁS

Belül milyen

Védett madár vagy,
ahogy rám nézel.
Félek, kihalsz,
mielőtt repülhetnél volna.

Fáradt ágyadon pihensz,
odúd a világ,
izgága pokolgép a szíved.

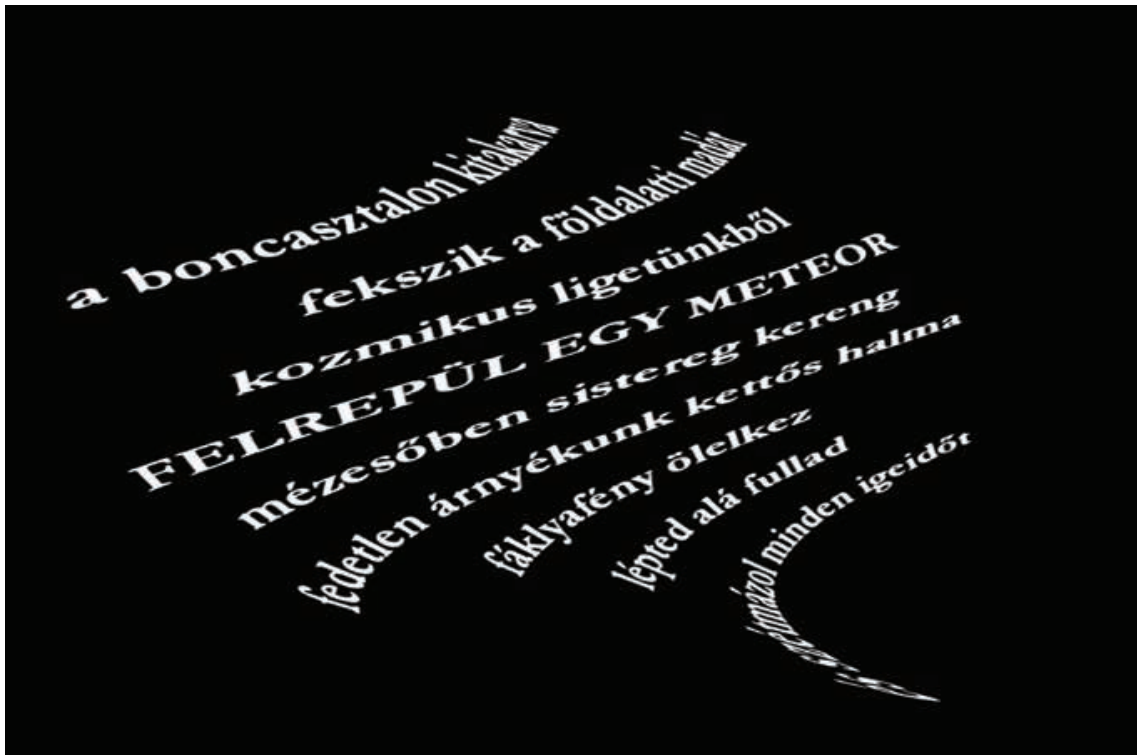
Nézd, milyen szelídek
a szikék, és belül milyen
véres minden ember.

Bolemant László –
Versfelhő - 2016

Fodor Ákos: **Civilizáció**
Papp János előadásában
(Hangzó Nyugat Plusz 1.)

HEGEDŰS MÁRIA vizuális költeménye: a boncasztalon

CSONTOS MÁRTA

Tandem repülés

Csak egy maroknyi ég
látszik a felhők fölött,
érezed, hogy húz magához
a szél, csak azért, hogy a
kellő pillanatban ellökhesen,
mert nem nézi jó szemmel,
hogy idomítod magad a vágyhoz.
Szárnyatlan torzóként repülsz,
szabadgyökerű cserje vagy,
ágyad nem tapad az ághoz.

Már nincs kedvedre a Föld,
próbálsz járni a levegőben
könnyedén, mint Jézus a vízen.
Csillag nem lehetsz, de élvezheted,
miként ringat a gravitáció, ha
elszakítottad a gyökértől a rögöt.
A csendben eszelősen kapaszkodsz
választott légi kísérodbe, csak
fejed takarja az Androméda-köd.

A Nagy Játék kettős örömeiben
a szorongás lassan végleg elszeret,
elmarad a nagy találkozó, egy
hang felszólít visszavonulásra.
Együtt érsz földet önkéntes rab-
társaddal, fogadnak a füvek s a kövek.
Csak egy dühös suttogás ül ajkadon;
kimenőt kaptak az angyalok mára.

MORKUSZT TAMÁS

Most

A főúton
Kevesen járnak,
Már.
Mellékutakra visz,
Az érdek gps.
Összkapcsolat meghajtással,
Mindenen átjutnak.
Miért is ne?!
A hegytetőről,
A panoráma / madárdal,
Elnyomja,
Az elgázoltak
Sikolyát.

MOLNÁR JÓZSEF

Mozart
fuvallataira

Emlék-tavakon
fénykép ring vitorlázó
telihold alatt.

Tündér-manók egy
kidólt fa csillagai
után nyújtóznak.

Égzengő álmok
fiatal szelek szárnyán,
ma, viharban gaz.

Rubensi forma
vizesés festmény-fátyla
mögül előjön.

Zongora szólam,
égbe nyíló rózsadal:
ablak-szerenád.

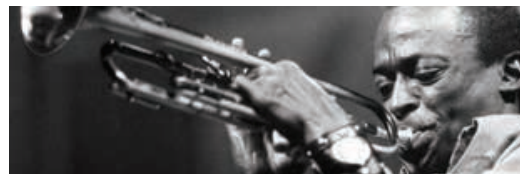
Csipke-csillagok
potyognak részeg idők
tér-képeibe.

Játsszunk életet!
pillanat-utunk végén
csenget a halál.

PETŐCZ ANDRÁS

Bizarr mosolygások

Szinte felsír a szaxofon. Szinte felsír. Miles Davis együttese játszik. Szinte felsír a trombita és a szaxofon. Végtelen időn át megtartanak egy dallamot, végtelen időn át beszélnek, *hozzám*. Majdnem-lebegek. Nincs a számban *különös* cigaretta, tudômben nem őrök *különös* cigarettafüstöt, mégis: majdnem lebegek. Körülöttem halk nevetések. Nevetek én is. Különös-puha, lány nevetések. Puha és bizarr mosolygások. Bágyadtan mosolygok. Mikéntha tömény-bódító cigarettafüstöt szívnék magamba. Miles Davis együttese játszik. A dobos most kissé fölékever a fúvósoknak, szinte fölébük kúszik, kihasználva a szaxofon apró megtorpanását. Múló pillanat. A trombita szinte *dühödten* erősít bele. Miles Davis. Miles Davis együttese játszik. Szinte felsír a szaxofon. Szinte sír. És mosolygok mégis. Szinte dühödten szól a trombita. Telefont várok. Várom, hogy felhívj, telefonon. Mint a múltkor, amikor lélekszakadva futottam hazáig, úgy vártam a telefonodat, otthon, bezárkózva, egyedül. Most is. Itt ülök, lassúdad korai tavaszban, késői télben, és mikéntha kamasz lennék most is: türelmetlenül várom a hívásodat. Mint *akkor, azon* az estén, most is Miles Davis zenekara játszik. Vártam a telefonodat, és helyette

az ajtó csengője szólalt meg, akkor, és ott álltál, mosolyogva, könnyű tavaszi kabátban. Kicsit dideregtél. *Miles Davis?*, kérdezted rögtön, alighogy beléptél az ajtón. *Nagyon szeretem*, tetted hozzá, *nagyon szeretem a zenéjét*, mondtad, ismételted, miközben magamhoz öleltelek. Szinte lebegés volt, ahogy magamhoz öleltelek, önfeledt, tiszta bódulat. Magamhoz szorítottalak, már-már feloldódtunk a zene ritmusában. Különös hangulat volt ez, miként máskor is, régebben, amikor egy sötétbőrű lánnyal rágyújtottam egy illatos és ismeretlen cigarettára. Ez még jóval előtted volt, nem mentegetőzősképp mondom, csupán, hogy tudd, kipróbáltam azt is. Most ismét magam vagyok, és hiába várom a telefonodat, tudom, hogy nem telefonálsz, nem csengetsz váratlanul az ajtómon, és mi már egyáltalán nem is leszünk. Miles Davis együttese játszik. Körülöttem halk nevetések. Szinte sír a szaxofon. Szinte felsír. Miles Davis együttese játszik. Különös-bizarr, puha és lány mosolygások körülöttem. Mintha pusztító félelem lenne: pusztító szorongás bennünk. Nyugtalan nevetések.

PICASSO

ALAKVÁLTOZÁSOK ■ 1895-1972

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

2016. ÁPRILIS 22. – JÚLIUS 31.

Főszponzor:

Kiemelt támogató:

Partner:

Együttműködő partnerek:

Szakmai támogató:

BOZÓK FERENC

Egy budapesti legenda: Somlyó Zoltán

„Az a valaki, aki bennem emlékezni tud, [...] látta őt a régi New York Kávéház karzatán, az irodalmi halhatatlanság erkélyén. [...] Viharvert fejét látta egy aranyozott barokk oszlophoz támasztva, sápadt arcát, [...] egészségesen villogó fogait, melyek közé cigarettát szorított, vad, fekete haját.” Kosztolányi Dezső írta Somlyó Zoltánról ezt a jellemzést a Nyugat 1926. januári számában.

Ülök egy pesti kávéházban. Talán a Centrálban, vagy a New Yorkban. Ma már mindkét legendás korabeli kávéház az eredeti szépségében pompázik. Csupán egyetlen apró „szépséghibájuk” van, hogy napjaink Somlyó Zoltánhoz hasonló éhenkórász költői számára nincs bennük hely. Pedig a New York Kávéházban hajdan, az „aranykorban” a Harsányi testvérek bevezették az úgynevezett „írótalat”. Szalámi, sonka, sajt, zsemle. És csak írók, a kávéházban alkotók részére, arcpirítóan olcsón. Mert a kávéház megtisztelve érezte magát attól, hogy oda írók és szerkesztők jártak dolgozni, korrektúrázni, írni, vitatkozni. A New York Kávéház korabeli nagyvonalúságára példa, hogy a negyed évszázadig egyik sarokasztalnál üldögélő Csetéry Kálmán színésznek a törzsasztala márványlapjából csináltattak sírkövet a kávéház számlájára.

Ma már az a gondolat is abszurd, hogy költők, írók és korrektúrázó lapszerkesztők egyetlen szimpla feketekávé mellett fesztelenül ücsörögjenek ezekben az irodalmi szentélyekben. A minap akadt a kezembe Szép Ernő bájos színdarabja, a Kávécarnok. Milyen irigylésre méltó, hogy a két háború között tengődő pesti kisemberek is találtak néhány zugot, ahol egy csésze kávé és egy kuglóf mellett elücsöröghettek, beszélgethettek, újságot olvashattak. Békebeli polgárnak érezhették magukat rövid időre. A kávéházak, kávémérések a maradék emberiség azilumai voltak a két világháború közötti években.

A legendás kávéházakról már sokan, sokhelyütt írtak. Kevesebb írás született a kávéházak legendás törzsvendégeiről, Zubolyról és a többiekéről.

Somlyó Zoltánról. Milyen ember volt? Miért éppen ő érdekel engem legkevésbé a sok legenda közt? Miért, hogy néha-néha könyöklök egy kávéházban, s azon kapom magam, hogy felteszem a kérdést magamnak: vajon így könyökölt Somlyó? Vagy nem így? Hogy könyökölhetett Somlyó? Kilépek a kávéházból, és illatok nyomába szegődök most a budapesti éjszakában. Engedem, hogy vezessenek a dohány- és parfüm illatok, teljesen rájuk hagyatkozom, és tudom, ha jó szimattal indulok utamra, nem csálnak meg ezek az illatok.

„és a körúton ballagok
hol perg a selymes tánc
és ömlenek az illatok”

(Selyemköpeny)

Felfedező utamat a dohányillatokkal kezdem:

„Jövel szivar, te szájam barna hídja,
te híd magam és enmagam között.”

(Megbeszélések az Istennel XII.)

Somlyónak még a rossz versei is annyira izgatják a szívem, mint a füstszűrőtlen cigaretták, mert nemcsak a mentolos vagy vaníliás, finom Somlyó Zoltán versek ízlenek, hanem a füstszűrőtlen, erősebb, barbárabb ízűek is. Némely versei úgy hatnak rám, mint a kézzel sodort cigaretták. Helyenként jó erős, helyenként lágyabb, olykor pedig kifejezetten „lukat szívok” füst helyett. Kosztolányi édes és fanyar fűszereknek nevezte a Somlyó-verseket. Olvasom Somlyó Zoltán 1909 novemberében Szegeden megfogalmazott *Verseim elé* című írását, s máris elém tolakszik a dohányos hasonlat saját verseiről: „nagyon sok megalázást és fájdalmat fogyasztottam, amíg a révbé értek, és okosan élők békeszivarjainak kék füstje sima kígyókként falta a fejem”. De hagyjuk a dohányfüstöt, és forduljunk az egészséget kevésbé, az érzékeket viszont annál inkább „veszélyeztető” illatok után.

„Dobd el a cigarettát!
most már hadd szíjja más!”
(Dobd el!)

Nemcsak a jó dohány illata lengi át a Somlyó-lírát, hanem az illatok általában, melyek annyira gőzölgővé és légiessé varázsolják költészetét. Somlyó Zoltánhoz igen kifinomult érzékszervek és érzékeny orrcimpák kellene. Imádta a virágok illatát. Németh Andor írta az Újság című lap 1937. újévi számában, hogy az orchidea volt a kedvence. Parfümje is orchidea illatú volt, s rajongott a rózsákért.

„egy csöndes bókbul száll a rózsaillat,
amely egy messzi csók ízébe ringat.”
(Színek, illatok)

„Parfómös” költő. Ezt a címkét másra is ráragasztotta a magyar irodalmi emlékezet, például Heltaira, de Somlyóhoz valóban hozzánőtt ez a jelző.

Életét, szerelmeit, verseit állandóan körbelengi az édes és végzetes parfümillat.

„ó, parfümterhes téli délután!
ó teaillat lomha gyöngyözése”
(November)

„ittál-e már téli estén
hajadon szeretőd ajkán legördülő
parfómös nyálból?”
(Mária Abariendos)

A *Véres parfóm* című vers akár himnuszuk is lehetne a végzetes nő illatok nyomán vesztükbe indulóknak. A *Véres parfóm* utolsó versszaka mintha egyenes folytatása lenne a *Mea: századszor* című vers első versszakának:

„Friss parfómöt cseppentek ma szívemre
s eldörzsölöm rajt félve finoman”
(Mea: századszor)

„egyedül én, feküdvé egy pazar fön,
rikoltanám: kifogyott a parfóm!”
(Véres parfóm)

Valóban kifogyott volna, vagy a huszadik század végére elillan Somlyó Zoltán véres és bódító parfómje? Én ezt nem tudom elhinni a költőnek. Engem újra-újra olvasva verse-

it, untalan új és meglepő illatokkal, aromákkal bódít.

„Alázkodó, vak tisztelettel
mártom meg tintámban a tollam,
rádhagyni, boldogfi: utódom,
hogy itt, e Pesten én mi voltam.”
(A boldog utódoz)

„Megyek, amerre visz az út,
A friss hó, mint fehér pamut,
oly lágy, mint a mesékben.
Én átkozott, így járom át
Pestet, szerelmem városát
a lassú hóesésben.”
(Diadém)

„Budapest ma is a magyar szív városa, mint volt azelőtt és leszen az időtlen időkig, pont.” – vallotta Somlyó Zoltán a *Herrn Szeretet Budapest!* című írásában. A Somlyó-lírában kaleidoszkóp-szerűen kavarnak azok a városok, melyekben hosszabb-rövidebb ideig élt. Amikor Pesten élt, vidékre vágyott, amikor valamely vidéki városban lakott, akkor a misztikus, varázslatos Budapest vonzotta. Vagyis nem biztos, hogy a valóságos Budapest, inkább csak a róla elképzelt kép. De nem volt Pest-Budával elfogult. A várost szépségével és nyomorúságával együtt szerette. Devecseri Gábor „fenséges nyomor”-nak nevezte azt a kint és kéjt, amivel Somlyó Budapestet megélhette. De hisz mindannyiunknak megvan a saját Budapestünk. Kállay Miklós készített egy interjút Somlyó Zoltánnal, aki arról is vallott, mi vonzotta Budapestre, ahol az irodalmi barátságok, Kosztolányi, Füst, Karinthy és a varázslatos New York és Hadik Kávéház világa mellett a legmélyebb nyomorúságot és kiszolgáltatottságot is megismerhette: „Mindig úgy voltam én, hogy nem tudtam sokáig megmelegedni egy helyen. Ha jól ment is a sorom, vágyódtam fel Budapestre, és egy szép napon búcsút is mondtam a Pece-parti Párizsnak és visszatértem Pestre. (...) Nem volt állásom, nem volt lakásom. Nem volt hely, ahol a fejemet lehajtsam. Utcai padokon aludtam. Éjjeli menedékhelyek vackain hányódtam, ahol huszonheten feküdtek egy kis szobában, s a nappali alvóknak várniuk kellett, míg az éjjeliek eltávoznak. Razziák alkalmával nem egyszer bevitt innen a rendőrség, mert nem volt állandó lakásom. Ez alatt a rövid idő alatt harminkét helyen laktam. (...) Szabadkán kicsit mindig idegennek éreztem magam. Vágytam fel Budapest-

re, Kosztolányi és Karinthy társasága csábított, bár Kosztolányi le-lelátogatott Szabadkára, ahol az apja középiskolai igazgató volt, de ezek a látogatások csak annál jobban fokozták a nosztalgiámat Pest után. Nem is bírtam ki ezt a helyzetet sokáig, otthagytam szabadkai állásomat is, és megint csak feljöttem nyomorogni és kínlódni Budapestre." A Baross utca 36. szám alatt is volt ágyrajáró, itt állandó rettegésben töltötte az éjszakákat, mert szobatársa egy marcona tekintetű kardnyelő volt. Ennek az élménynek állít emléket az *Ágyrajárók között* című költeményében. Kosztolányit és Karinthyt, a két inspiráló jóbarátot külön is említi, akiknek mindent köszönhet, hisz ők fedezték fel a Budapestre hasadt kabátban, de orchidea parfümillattal érkező vidéki poétát:

*„S bár a szerkesztők között híve nem volt,
mégis megindult két szál pesti toll,
két látva néző embernek kezében,
kik nem bánták azt, hogy más mit papol.
Nevüket már az emlék bársonyára
kemény betűkkel róttá fel a hír:
az egyik Kosztolányi volt, a költő,
másik Karinthy, ki vésővel ír.”*

A Budapestre érkezés örömet és nyomorúságát a legterjedelmesebben a *Pest* című hosszabb költeményben részletezi, mely önmagában is megérdemelne egy hosszabb elemzést:

*„A kelenföldi állomáson reggel
a vonatról egy gyűrött úr lelép.
(...)*

*S az Erzsébet híd ünnepélyes íve
s a Duna ringó, rengő hajjai...
És elkezdődtek egy magyar poéta
rögös, rajongó pesti napjai”*

Az *Apostoli szegénység* című vers, mintha egyenes folytatása lenne az előbbi költeménynek:

*„Ide jutott a költő Budapesten,
apostoli szegénység várta őt.
És az Üllői úton kódorogván
remélt és várt egy boldogabb időt.”*

*„Sovány kezeim fáztak s az éccakák jövének,
a szennyes, borús éjjek. S lenn táncolt Budapest.”
(Ültem hideg szobákban...)*

*„S az Oktogon felől a szellő
beszól a bordáid alá.”
(Örök körhinta ringajára)*

Különös, hogy Tersánszky Józsi Jenő, a *Nagy árnyakról bizalmasan* című írásában sokkal pikánsabban írja le azt, hogyan jutott Szabadkáról Pestre Somlyó. Tersánszky szerint Somlyó egy gazdag kisasszonnyal folytatott titkos szerelmi viszonyt, és a leány feldühödött apjának bosszúja miatt menekült Pestre: *„A dühös apa képes lesz bérgyilkost fogadni, hogy a gaz és hűtlen csábítót eltegye láb alól. Somlyó rohant ki a vonathoz. Kivette a csomagját a ruhatárból. Fiuméba váltott jegyét átíratta Budapestre. Így került Somlyó Zoltán a fővárosba.”* Kosztolányit olyannyira inspirálta különleges személyisége, hogy az *Esti Kornél*-novellákban is szerepelteti, például az ötödik fejezetben, Sárkány álnéven. Nem fér kétség hozzá, Sárkány Somlyó alakmása, erről az *Esti Kurír* 1933. június 7-i számában is megjelent egy cikk, *Ki a Sárkány?* címmel. Kosztolányinak, vagyis Desirének, volt szeme ahhoz, hogy felfedezze, és türelme is, hisz Somlyó nem volt könnyen elviselhető társaság, panaszaival, és ami még ennél is fárasztóbb, kéziratokkal gyötri *Esti Kornélt*, amint azt Kosztolányi-*Esti Kornél* megírta. Ugyanebben az *Esti Kornél*-novellában éppen Kosztolányi, azaz Desiré, a legjobb barát és pártfogó-példakép adja Somlyóról a legélénkebb, legtalálóbb személyleírást: *„Ez a fiú egy boldogtalan cigányprimáshoz hasonlított. Sötét volt és lángoló. Sápadt fejét kormos haj koszorúzta. Szája piros volt, szinte véres. Szőrös mutatóujján sárgaréz gyűrű csillogott. Vékony nyakkendőjét viselt. Kivágott, lila mellényt. Kopott, de vasalt fekete ruhát. Vadonatúj lakkcipőt. Orchidea illatszert használt.”* Ilyennek kell tehát elképzelnünk a pesti utcán sétáló, „elátkozott” költőt. Persze Kosztolányi nemcsak novellában, hanem versben is felidézi varázslatos alakját, és szinte ugyanazt a személyleírást adja versben is, mint az imént idézett novellában:

*„Barátaimról és egy isteni merésű
Vad költőről, aki itt ült vörös ajakkal,
Meggyszínű mellényben, szuroksötét hajakkal,
Melyekbe szikrázott és recsegett a fésű.”
(Kosztolányi Dezső: Régi kávéház)*

És ugyanebben a Kosztolányi-versben, a közös Kosztolányi-Somlyó Budapest-élményt is megidézi:

*„S a bús Dohány-utcán rosszarcú szeretőkkel,
Mint rózsaszínű rózsák lassan ringtak a nők el,
Éreztük életünk s a sötét Budapestet.”*

Aztán Kosztolányi a Nyugat 1926. januári számában is ír Somlyó külsejéről, ruhájáról, ugyanazt, ugyanúgy, mint novellában és versben, ugyanazzal a háttérrel, az irodalmi halhatatlanság erkélyével, a New York Kávéházzal és a Mária utcával. Füst Milán is megemlékezik Somlyó külsejéről, 1955-ben, a *Somlyó Zoltán emlékezete* című írásában, és majdnem ugyanazt a személyleírást adja, amit Kosztolányi: „Málnaszínű, mélyen kivágott mellény volt rajta, kemény ingmell s egy spárpa vékonyságú nyakkendő, amely csokorra volt kötve nyakán. Továbbá: egy olyan saját kreációjú kalapja is volt, amelyet eddig még senki se látott. Kerek volt és kemény, olyan, mint egy kettévágott, fénytelen cylinder. Nem neveltünk rajta, inkább szomorúak lettünk, de ő nem volt szomorú. Azt állította, hogy jött meghódítani Pestet. No lám.” A New York Kávéházat Somlyó maga is felidézi, a *Literatura* 1927. júliusi számában, a *Hogyan lettem holnapos* című írásában: „A New Yorkban hullámszik a vendégsereg. Hús pincér ontja a dupla habos kávékat. Kaotikus zsvaj, amit azonban nem hall senki. Kellemes fürdő a fülnek. Fent, a kartzaton, ahol az irodalom foglal helyet, külön, úgynevezett jobb pincérek szolgálnak ki.” De Füst Milánt is „zaklatja”, nem Kosztolányi-novellában, hanem a valóságban. Füst Milán kora reggel hivatalba indul, Somlyó pedig kávéházi virrasztás után sétál, összefutnak. Somlyó Füst gallérját rángatva kérdegeti, faggatja, mikor lesz belőle rendes ember. Füst így vigasztalta: „Nem vagy züllött ember. Kiváló költő vagy.” A pesti írókkal szemben mindig volt benne valamiféle komplexus, amely nemcsak az írói becsvágy és önismerés kényszeréből, vagy a Nyugatból történő viszonylagos mellőzöttségéből, de az egzisztenciális nyomorból is forrászott. Aludt a Duna-korzón, padokon, vagy egy Ferenc körúti pincében Mari néninél, egy zöldségeskófa-asszonyosság zöldségraktárának krumplics és répás zsákjain, és éhséget fekvőhelyének néhány darabjával csillapította, nyers répákkal, krumplicsokkal, különös fekvőalkalmatosságán pedig Peterdi Andorral kellett osztoznia. Hajnalban aztán Mari néni kirántotta alóluk az ágyukat, a zöldséges zsákot, vitte eladni a piacra. Másik extrém alvóhelye a Rákóczi úton volt, egy sírkőkereskedő telephelyén, sírkövek közt a földön, a szabad ég alatt. Budát jobban szerette, mint Pestet. Erről több helyütt vall, publicisztikai írásaiban

és verseiben. A *Budán* című írásában így vall: „A budai utcák romantikája mindég aktuális ilyenkor nyáron. A kocsit a pestinél sokkal kisebb, kedves gránitkövekkel van burkolva, amelyek furcsa játékos cikcakkban, és fantasztikus ívekben futnak. (...) Jól enni is csak a budai kiskocsmákban lehet.” Budán az íróember jobban érzi magát, mint Pesten, mert csendesebb, hangulatosabb, meditációra alkalmasabb és líraibb. Erről így ír a *Kenyérkereset* című írásában: „Az ódon Budának egy biedermeier utcája, félórával dél előtt. Pinciny kávéház teraszán ülök, a csönd miatt jöttem ide. Se villamos, se nagy járás-keles erre, a saját lelkére szoruló íróembernek jó hely, itt lehet dolgozni.” Versben is megdicséri Budát, melyet illatosabbnak érez a „parfömös” költő, mint Pestet:

„ó parfömterhes téli délután!
Ó teailat lomha gyöngyözése,
ó mély utak, sötétek, kint Budán”
(November)

Budapesten számos utcával, kiskocsmával, épülettel személyes, intim viszonya van, figyel rájuk, kifaggatja őket. Ennek az intim viszonynak versben és prózában egyaránt hangot ad. Számos versében szinte fizikailag azonosul, misztikusan egyesül a pesti utcákkal, terekkel, padokkal, szobrokkal, melyekhez pedig gyakrabban köti a kín rokonsága, mint a kéré.

„E padhoz régi, bús jogom van nékem:
sok hosszú, rémes, fagyos téli éjen
aludtam rajta fáradtan, elaléltan!”
(Dél van)

„S az idegen, szomorú hónapos szobák!
A falakon Krisztusok, bús Máriák
és pókhálós, céltalan szomorú szegek –
egy sorba ütött be a sors veletek.”
(Megbeszélések az Istennel)

„Azt hiszem, szobornak való vagyok,
mely tűrve honol a világban,
és évente feketébb s hallgatagabb
a Mária utcában.”
(A Mária utcában)

Albérletek, hónapos szobák, nagyvárosi perditatanyák már Reviczky lírájában is szerepelnek, Tóth Árpád már beczi és személyessé teszi

a nagyváros díszleteit, ám azokra a lírai alany még szemlélőként tekint. Szabó Lőrinc már azt írja: „A hova néztem, harmatként felivott a táj.” De a Budapesttel, a város teljességével való érzelmi azonosulás és eggyé válás legkivált a Somlyó-írások sajátossága. A város díszleteivel olyannyira azonosul, hogy szinte minden „somlyózoltánná” válik. A Lánchídról észreveszi, hogy beteg, a már említett Budán című írásban: „A Lánchíd nem ismert rám, annyira rosszul néz ki a szegény. Nagy, hosszú piros kiütései vannak, és acélprizniecek a homlokán. Nagyon beteg lehet szegény Lánchíd bácsi.” A Pihenő című írásában a Körút egyik üzletének kirakatában lévő antik bútorzatot, alabástrom órát, mahagóni asztalt nemcsak megcsodálja minden nap, de olyannyira tulajdonának érzi, hogy kétségbeesve tűnődik, mi lesz vele, ha a kirakatát átrendezik, vagy tárgyait eladják. Ha a kirakat megszűnik, ő maga is eltűnhet. A gyengélkedő Lánchíd iránt érzett aggodalomban és a körúti kirakat bútoraihoz való intim személyes viszonyban, noha prózai írások, intenzíven mutatja magát Somlyó, a lírikus. A leglíraibb prózai írása azonban talán a Köd című cikk, melyben már szinte krúdys líraisággal mutatja be Budapest nevezetességeit: „A Gellért-hegy bokrainak vörhenyes fonadéka mint valami zúzmarás szakáll burjánzik a ködön át, álomszerű, kusza rajzok rémlenek a Citadella körül. (...) A Calvin tér felől mély kongással felbúg az óráütés, és a bűgása tompán, téliesen verődik vissza a Szent Gellért-hegy felől. Mint egy szürke anyó, úgy gubbaszt Budapest a Duna ólomszínű vizének két oldalán, sápadt, elmosódott kupolák és nedves tetők alatt, mélyen beburkolózva a köd szürke fátyolköpenyébe.” A korzó halála című írásában a sétálóutca megszüntetésének terve ellen emeli fel szavát. A Váci utcában és a Pető-

fi Sándor utcában a hatóság a nagyautótilalom feloldását tervezi. Ez annyit jelent, hogy eme két utcában hamarosan megszűnik a korzó. Finom humorral méltatlankodik az eset felett: „Esetleg többet jelenthet Pestnek az autóbusz vagy a társszekér túlkölése és zörögése, mint az, ha két kínos eleganciájú világti a Váci utca két oldaláról hanyagul ezt kiáltja oda egymásnak: – Szervusz!... – Csau!...” Figyelme kiterjed a pesti koldusokra is, a *Koldusok a pesti hűsön* című írásában elcsodálkozik a pesti koldus leleményességén, aki

„manapság” az utca hűvös oldalán koldul, abban bízva, hogy a tikkasztó nyári kánikulában a hűvös oldalon haladó pesti polgár adakozóbb, míg az izzadó, napos oldalon dolgo után futó felforrt polgár ügyet sem vet a koldusokra. Na és persze, ne feledjük a „legpestibb” fórumot, a kávéházak világát, az író legigazibb otthonát. Gábor Andor *Mit ültök a kávéházban?* című könyvét ki más méltaná kedves cikkben, mint Somlyó. Jelen van a budapesti könyvhéten is, a könyvhétről való beszámolója olyannyira aktuális, hogy akár az ideji, 2016-os Ünnepi Könyvhét reflexiója is lehetne a *Költők sátora* című írása: „A pesti könyvkiadóknak már régóta fájdalmat okoz, hogy a magyar költő könyve olyan, mint a rossz tészta. Nem kell. Nem kel el. Nem kell. Ez nagy fájdalom a kiadónak. Mert amíg a magyar költő legfeljebb nem ebédel, addig a kiadó nem találja meg a számítást. Kisesszém utóhangja legyen Somlyó Zoltán *Utóhang* című költeményének egy kis részlete, valamint *A pesti utca* című költeményének Pesttől búcsúzó sorai:

„elbeszélem néked suttogón
hogyan látta e szép Pest a poétát,
a Belváros, mely csillogást és fényt ád
s Buda, s a hídak és az Oktogón...
Mert sokat járt ő kopott havelockban
s művészkalapban e szép tájakon.”

„Hej, pesti utca, pesti kő,
elszállt felettünk az idő,
az örök semmiségbe.

Ne törődj vélem: régivel –
A sétapálca végivel
porodba írom: vége.”

HEGYI BOTOS ATTILA

A teremtés könyvei

(orfikus fragmentumok)

Vannak idők és helyek,
mikor Ég és Föld leányát
életre már csak egy könyv
halott rajzai és betűi kelthetik.

Vannak idők és helyek,
melyekben az élet: élet.
Írásjeleket egyedül
sírkamrák falára ró.

Vannak idők és helyek,
ahonnan menekül.
Élettől az élet,
könyvtől a könyv.
Van, hogy egymáshoz,
van, hogy egymástól.
Van a nem megy. Az el innen.
A semmikor, a semmilyen.
Van a Görbe. A sehogy.

És vannak idők és helyek,
melyektől egyetlen könyvbe
zsugorodik össze
a méltósággal élhető való.
Van, hogy könyv az élet
és élet a könyv.

Vannak sorok,
egyszerre színekkel nyugózók és
áttetszőségükben felfoghatatlanok.
És vannak kötések, pántok,
amint az univerzum tengelye,
mozdíthatatlanok.
Súlyosak, akár kiforgó
ólomüveg-ablakaik.

Van, ahol összeér.
A szólító és a szólított,
hívó fuvallat, hívó csengő,
tett és a szó.

Van a kinyílás.

Van a kitekintő, az elmozduló,
a lélegző. Van a szabadság.
Van az üveghegyen innen és túl.
Vannak a visszanezítő kerti fák
és van a távolodva érkező út.
Van, ahol Isten sétál.
Annyira isten,
amennyire sétál.
Annyira lélek,
amennyire vándorol.
Időz. Helyesel. Oszt.

Van, aki.
Se nem gyermek, se nem öreg,
se nem férfi, se nem asszony.
Tekintete Keraunosz tekintete,
teste Próteuszé.
És vannak a mérgező indák,
örök erek,
melyekkel angyaltrombitát fúj,
héricsszirmot pattant,
halikrát, delfin szemhéját,
medúza tekintetét.
Gyermekkor csillagmilliárd arcát.
Mégsem mozdul.

Vannak idők és helyek,
ahonnan előlről kezdődnek a könyvek.
Ég és föld, tenger és nád, sárkány és láng.
Tűzszakáll fiú.

A csodán kívül nincs valóság.
Csak újabb hazugságok, ahol

vannak, akik élnek,
noha holtnak hiszik őket.
És vannak, akik élnek,
bár mind halott.

KABAI LÓRÁNT

vedlett kor

amikor a por kezdett végre elülni,
 felbecsülhetővé vált a pusztítás mértéke.
 „hagyj békén. nem érdekel a véleményed.
 élj sötétségben” – a világ örökös hinta,
 így kapom meg a választ: csak egy hímtag voltam.
 eredménynek meglehetősen sovány,
 inkább jöjjön a jótékony felejtés
 – de képtelen vagyok felejteni, bocsánat érte,
 csak kitergetek egy fénytelen és alacsony életet.
 a kert fenekestül felfordult, a tető szétmarcangolva,
 a kémény alapjaiban rogyant meg.
 merő tökéletlenség az ember
 külső és belső szerkezete,
 de talán még a céltalanság sem céltalan.
 a világ nem csak csésze és teáskanna.
 és nem csak szex.
 a rombolás lassan csak kiirtja a mondatokat,
 melyekhez minduntalan visszatérünk;
 nincsen mesélőkedv semmi bennem,
 de tudom, hogy *lesz* itt egy kéz.

MISKE EMŐ: Éjjel és nappal

színhű társaság

ugyan nem akarok belegondolni,
 mégis bele *kell*, végül párba áll fű és fa,
 látom, szinte érzem, a holdig fröccsen a sár,
 a gyűlölettől nem lesznek pontosabbak a mondatok,
 ahogyan jobbak sem a gyötrelemtől,
 az az én bajom, nem felszínes a fájdalom,
 obligát eső mindegyre, kopnak az idegeim,
 látom, szinte érzem,
 ami történt és történik szüntelen most már,
 állítólag „ezt akartam”, hát minden rendben van,
 túl is vagyunk, ugyebár, a nehezén,
 legalább az örömeim szerények,
 egymillió úr, és nem is volt ott szív egy szál se,
 egymillió hiány, a friss sörháb nem gyönyör,
 a hús vodka is csak rutin; jó az, aki rosszra gondol.

az a tíz perc kellett volna még.

maradok csend

van olyan élmény,
amit csak magának kívánhat az ember.
(jogom van azt mondani, hogy „ebben nem tévedhetek”,
még akkor is, ha tévedésben vagyok –
de szerencsére jogomban áll nem élni minden jogommal.)
tévedhetek abban, hogy hívnak engem?
még mindig nem látom, ez hogyan volna lehetséges
– bár egyre több minden történik,
amiről korábban sehogy sem tudtam,
hogyan volna lehetséges, most viszont látom.

nem nagyon tévedhetek abban sem,
hoggy sosem is voltam a holdon.
ha már *unom Londont*,
talán a plútóra kéne kilövetni magam,
komplexusaimnak és körülményeimnek
tökéletesen megfelelné egy *nembolygó bolygó*.
nyilván nem az örökkévalóságnak élek,
csak tisztességesen el akarom végezni a dolgomat.

napra nap tapasztalom,
egyes emberek *hiszik, hogy tudják*:
minden úgy van, ahogy *szerintük* van.
az egészen bizonyos,
hoggy nem fogok velük a fociról beszélgetni,
mert ahhoz nem értek,
a politikáról meg nem akarok.
és nem bízom meg az amigdálamban,
így a végső kérdésekről sem.

persze nem kell az egészet túllihegni,
csak kerülni, hogy megérinthessen.
fogalmazzunk úgy, hoggy élni,
pláne ebben az országban, már művészet.
legyünk jó művészek!

leszáll az este. éjszaka van.

BARABÁS SZILVIA

Minden álmom

Nem emlékszem arra,
mikor híres divattervezőként
Párizsban volt bérelt lakásom.
Francia szeretőmmel minden nap
fokhagymás bagettet reggeliztünk
a ház alatti üzlet zsúfolt teraszán.
Elfelejtettem már, hoggy messze északon
gyantaillatú farönköket úsztattam
a legvadabb vizű kanadai folyón.
Feleségem egy évben kétszer csókolt,
fiúnk született, akit nem is láttam.
Végül mindkettő elhagyott.
Máskor Odette-et táncoltam angyali,
fehér tüllruhában a parfüm illatú
operaház óriási színpadán.
A harminckét fouetté en tournant után
Odilia állt a szűnni nem akaró tapsviharban,
és én mezítláb, bőrig ázva szaladtam hazáig
a virágesőben az előadás után.

Utoljára Isadorát, a duplaszárnyú repülőt
vezettem az ezüsttükörű tenger felett.
Nytott pilótafülkéjében ültem.
Nyakam köré tekert hosszú selyemsálam
vörös sárkányként követett a kipirult égen.
Nem bánom, hoggy végül lezuhantam, csak azt,
hoggy a halálból ébredve, mint minden álmomra,
majd erre sem emlékszem.

CSÁSZÁR LÁSZLÓ

pierrot sapkája

kevés éghetetlen dolgok léteznek égen és földön
 te jó ég elfelejtettem a nevedet akinek elkezdtem
 mondani ezt miért pont a végnek ne lenne kezdete
 és ez most talán pont az a pont amikor
 most égetik a bohóc sapkáját valami rettentő utcabálon
 pierrotról a jelen állás szerint semmi nem tudható
 valahol sír vagy nem is él talán kockás fejfedője
 ami eddig a koponyáját takarta most a kukában lángol vígan
 az önfelelt kirakodóvásáron más ma a trend a húzótermék
 a cylinder a keménykalap folynak a túlélés sűrű sötét nedvei
 követik egymást az illegális haláltánc összetett csámpás lépései
 a máglyát a zajos bál közszereplői nézik szigorú álarcban
 alakzatban szemöldöküket összevonják ítéleznek keményen
 az örök rosszabbik esetben folyton egybeesnek önmagukkal
 énfigyelő kamerán keresztül át sosem látják öntestüket a térben
 az élőlényekhez már semmi közük zsinórmértékük saját
 léptük hossza görcsbe merevedett torz mozdulatuk maga a
 halhatatlan fenséges bronzszobor az egyetlen létező
 míg fecseg itt az ember pierrot sapkájából semmi sem marad
 bár van valami háztartási szeméttel elegy por a konténer alján
 minden keveredik azzal ami nemtelen
 róla magáról pedig jelen állás szerint semmi sem tudható
 csak az a savanykás pernyeszag az fészkel az orrban a tüdőben
 nincs már itt levegő
 nincs levegő

KISTELEKI DÓRA
Kilyukadt világ

Hangzó
Nyugatplusz 3.

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA szerkesztésében

A műveket előadja:

Lukács Sándor színművész, költő

Zene: Barta Gergely, Dóka Attila, Tépő Donát

Zenei producer: Petik András

Megrendelhető:

nyugatplusz@majorbt.hu, happycaroffice@gmail.com

LUKÁCS
SÁNDOR

■ BÍRÓ JÓZSEF

Hovatovább

azt is
a
z
t
á
n
azt is

Mármint

hébe hóba
l
e
h
e
t
hébe hóba

Nemkülönben

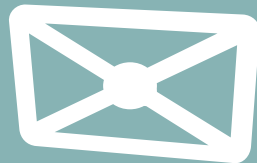
mintha már
o
l
y
b
á
mintha már

Hogyne

eztán máris
t
e
h
á
t
eztán máris

Majd

igen persze
m
i
n
d
e
n
k
é
p
p
igen persze

Sőt

amikor olyan
n
e
t
a
l
á
n
t
á
n
amikor olyan

Illetve

mihelyst akképpen
a
k
k
o
r
mihelyst akképpen

Mindazonáltal

inkább azért
n
y
i
l
v
á
n
inkább azért

Holott

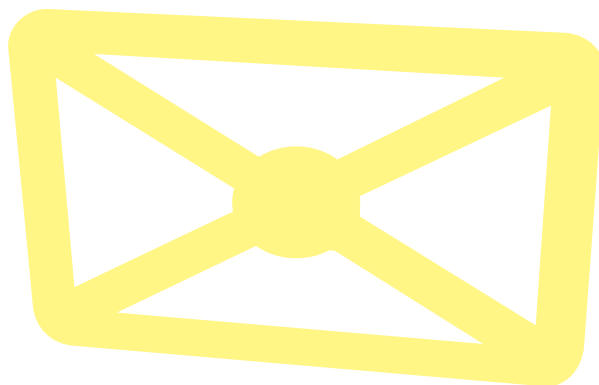
ily módon
e
s
e
t
l
e
g
ily módon

Azaz

ezt nemigen
m
á
r
m
i
n
t
ezt nemigen

Alighanem

ettől kezdve
b
a
j
o
s
ettől kezdve

Aztán

tényleg vége
t
é
n
y
l
e
g
tényleg vége

HEKL KRISZTINA

Kátrány és levendula

Nem is tudom, hol kezdjem. Talán egy két-szintes családi nyaralóban, a Balaton mellett. A tolókapu mögött fekete terepjáró, fényesre polírozott karosszéria, még sohasem látott sarat. A kertben gyümölcsfák, rózsaszín és fehér virágok az ágakon, a fűben élénksárga és lila krókusz, a virágágyásban mályvaszínű kankalin. Egy kihajtott mesekönyv háromdimenziós oldala.

Ha tovább lapozunk, bent vagyunk a házban. A földszinten senki, az emeletre vezető lépcsősor is üres, pedig már itthon vannak. A nevük maradjon titok, nem lényeges. Egy ajtóval beljebb megtaláljuk őket, az amerikai konyhás nappaliban. A férj hanyatt fekszik a kanapén, a hasán épp most mászik át egy kétéves gyerek. Nagyon apás kisfiú. A ásik kék-fehér csíkos rugdalóban kúszik a földön, el akarja érni a műanyag kukásautót. Nem fog felfázní, mert hőcserélős rendszer van, vegyes tüzelésű kazán, puffertartállyal. Kapálózik a földön, és nyúlkál. A kukásautó a mindene és a markológép. A három csatornás, távirányítós. A harmadik gyerek a karnisról lerángatott függöny sarkát fogja, és visít. Négyéves, nehéz őt lekötni, mindenhová felmászik, és mindenhol leugrik. Most is van a fején egy mély seb, tegnap szerzte, amikor nekiszaladt a párkánynak.

A feleség mindig anyuka szeretett volna lenni. A konyhában térdepel, a kőburkolaton. Vizes ruhával próbálja feltörölni a törött pohár szilánkjait. Az előbb már felsepert, de biztosra kell menni, hogy senki ne lépjen bele. Szuszogva guggolásba nyomja magát, majd karjával lendületet véve felemelkedik. Szülés után maradt egy kis méhtágulat, nem húzódott vissza. A rongyot óvatosan kirázza a kuka fölé. A mosogató csapjánál leöblíti a kezét. Előveszi a C vitaminos flakont és egy teáskanalat. Tíz cseppet önt a kanálba, és a középső gyerekhez megy. A kétéves félrefordítja a fejét, összeszorítja a száját, és menekülni próbál. Az apa utánanyúl, és lefogja. A feleség a gyerek szájába nyomja a

kanalat. A gyerek arca elvörösödik, majd sírni kezd. Az anya csokis pufit önt egy műanyagtálkába, és a kezébe adja. Magának is önt egy tál pufit. Leül a kanapé másik végébe, és ropogtat.

Tegnap voltak a vízivilágban, láttak szivárványos pisztrángot, fenékjáró küllőt és kárászt. Csuka is volt, pöttyös úszóval és ponty, harminckilós. Nemsokára megkeresik a nyuszitójást a kertben, azután elmennek a levendulafarmra. Autóval nincs mesze, a halastónál kell lekanyarodni. Divatos most a levendulakoszorú, és isteni az illata. Vesznek néhány tövet, és kiültetik a kertbe. Túl sok pénzt már nem akarnak beleölni a nyaralóba. Lehet, hogy még az idén eladják. Kinéztek egy eladó házat Budakeszin. Ősfás park, négy égtáj felé néző hatalmas ablakok, motoros redőnyök, harminchat négyzetméteres terasz és egy külső, vízforgató medence. Budakeszi jó, nyugis helyen van, mégis közel a városhoz, és van angol nyelvű sportóvoda is.

Az apa felveszi a legkisebb gyereket a földről, és megszagolja, van-e kaki a pelenkában. Az apa mostanában sokat van benn a cégnél, minden munkát elvállalnak. Múlt héten egy raktáruház építését, és most van folyamatban egy nagy irodaépület műszaki átadása is. Hetente kétszer-háromszor benn alszik, úgy sokkal gyorsabban halad a munkával, mintha minden nap hazajárna. Vidékre is szokott menni rendszeresen, oda a személyautót viszi. A panorámatető, full felszereltségű terepjárót itt hagyja a családjának.

Nem szereti, ha a felesége dohányzik. Az néha egy dobozzal is elszív az erkélyen. Egyik szálat a másik után. Olyankor behúzzák a függönyt, hogy a gyerekek ne lássák. A kétéves gyerek mesekönyvet lapoz, hajtogatósat. A négyéves felmászik a konyhapult előtt álló székre, előrenyúl, lever egy poharat, és elkezd visítani. Ez ma már a negyedik törött pohár.

Egyikük sem érti, miért csinálja.

SZÜGYI ZOLTÁN

Csak úgy ...

in memoriam Sziveri János

gondoltam megleplek
csak úgy
ahogy az elhatározás is jött
váratlanul kinézek hozzád
a villamosról leszállva
felcaplatok a magaslaton
és befordulva mindjárt
az első sarki kapunál
a sírok között botorkálok fel
a kút magasságáig
így indultam el
és a sarokig a terv szerint is
haladtam
aztán mégis más úton jöttem
a Hajnalka utcával szembeni
korábbi magánbejáratom
lezárva találtam
tovább kellett hát mennem
a Hóvirágon
s ahogy araszolok kelletlen
fölfelé tétován
látom eladó
szinte az egész hegyoldal
a környék körpanorámás
kastélyaiból vajon kik
pislantgatnak át majd
sírod felé ezután?
szép hely ez amúgy:
Buda
alatta a Duna
hozzád
az Angyalok kertjénél fordulok
be jobbra
áll még a kereszted
– alig hihető –
huszonkét éve vagy itt már
nagyon egyedül lehetsz
megfordult fejemben
melléd heveredek
– én is nagyon egyedül vagyok –

Sziveri János
1954–1990

és itt talán nem is keresne senki
ám túl kicsi még a tuja
s hiányos a zöld a borostyán
az élet és a temető éber őrei
hamar felfedeznének
elüldögélek hát csak lábaidnál
– mint egykoron betegágyaidnál –
aztán meg majd
egy kis időre
hazamegyek még

GYÖRE BALÁZS

álmomban meztelenül bolyongok

csigák és csikkek a megállóban
valaha trabantommal parkoltam itt
a róka fél pár női cipőt cipelt a kertbe
ökörnyál csillog az ablak előtt
bővítik az óvodát
forog a malterkeverő
minden nap új gesztenyét
szedek fel a földről
és szorongatom másnapig
telefonom helyett
a róka a földbe túr
ceruza és gesztenye jelképeim
dobjátok majd utánam
gyülekeznek a pókok a lakásban

CSONTOS MÁRTA

Orákulum

Mellettem álltak az útitársak,
s én próbáltam egy lépés előnyt nyerni,
de a fák rácsai között már látszott,
a jóslat beteljesedik – a babérfák
lombjai fölött elúszik az ég, nem
marad meg ajkamon az óda öröme,
a porcelánfényű kében nem látszik
arcom, megtörnek bennem a csillagképek.
Csak a mélyülő percek kazamatáiban
találkozom a szent tölgyek árnyaival,
ott hallhatom a titkok ércedényeinek hangját.

Valaki közölni akarta velem akaratát,
s valahol kijelölt nekem egy helyet,
ahol az ingujjra vetkezett királyfi majd
átadja a királylányt a sárkánynak, mert tudom,
az utolsó trükk nem sikerül majd, s a kudarcban
keresztülnéz rajtam a megszügyenített valóság.

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

nyár

minden ég kiég kiégtem én is régen
nem tudom melyik forró nyár égetett el
nem tudom melyik falevéllal hullottam
sárba s kerültem aztán az utcaseprő
lapátjára a levélből talán lehet
még állatok tápláléka növényeké

értékes elemnek érezheti magát
a természet körforgásában egy levél
de minek érezheti magát a költő
a szavak elértéktelenedésének
idején szóra sem érdemes söpörjék
a verseivel együtt a csatornába

SZEPESI ZSUZSANNA

Gördül
a függöny

Életed színpadán
gördül már a függöny
lassan, akadozva –
a porondmester vár.
A kulisszák mögött
árva az öltöződ –
kiléptél, utánad
csendben kattant a zár.

Ringy-rongy jelmezzel
véded póre lényed,
alkalmi maszkod is
az arcodra égett...
A rendező intett:
nem kell több újrázás,
a szereped kitelt –
kudarccal ért véget.

GYÖRE BALÁZS

visszér

megérett a műtétre
mondta az orvos
mikor ránézett a lábamra
és kicsit megnyomkodta
szívesen megkérdeztem volna tőle
vajon a halálra is megértem már
letolt gatyában álltam előtte
kérem betegem szíves vizsgálatát
írta rá egy papírra

KÁNTÁS BALÁZS

Ördögűzés

Körmeim alatt remeg, táncol valami –
de hisz te vagy, te vagy az, jól tudom.
Kopogtatsz, hogy ki akarsz jönni onnét,
sötét, alacsony mennyezetű neked az a hely.

Most éppen görényül, gilisztául, fényül vagy épp pincsikutyául
kiabálsz, de nem, azt hiszem, nem értem egyiket sem,
én csak nyugtatóul, vodkául meg whiskyül értek,
esetleg egy kicsit makogok valamit sörül meg borul –

Te persze egész életedben képtelen voltál megtanulni
ezeket a világnyelveket, mindig csak a kisebbségi nyelvek vonzottak.

Mit mondasz? Hogy te vagy a tündérkirálynő,
és eresszelek ki a körmöm alól? De hisz nem is
zártalak oda, örülnék, ha szárnyra kapnál, és
tovarepülnél, kifelé, nemcsak a körmöm alól,
de a csontjaimból, az idegszálaimból, az ujjperceimből,
az agyamból, a vesémből, mindenhonnan,
ami még hozzám tartozik valamennyire –
igen, ahogy monddod, a könyveimből,
az asztalomból, a párnámból, a ... is.

Bizony. Hogy örülnék...
Ne kiabálj így, nem tudom kinyitni
a csapóajtót, nem is én zártam be.
Nem tudom, hol a kulcsa.
Legalább magyarul, vagy legalábbis emberül, légy szíves...
Ki vagy űzve (azt hiszem).
Mehetsz (vagy maradj, ha akarsz,
csak kérlek, egy kicsit halkabban kiabálj,
és ne csapkodd olyan erősen a körmömet, a koponyám
falát, az izmaimat, a szöveteimet).

No, hát nem érted? Ki vagy űzve.
(vagy bánom is én !)
látod ? nem figyelek ... csak nyugtatóul,
vodkául, meg whiskyül értek
... szerelemül most éppen nem)

DRASKÓCZI ÁGNES Költözés

bedobozoltam
28 évet és egy polgári lakást
sebtében és kapkodva,
kiszortírozva, ami
véltetőleg már nem kell,
vagy túl sokat jelentett,
sebészpontossággal vágtam
kukába egykor fontos dolgokat,
hiányukat majd megszokom,
s most dobozok ki
ingázást, kisebb tereket,
szomszédáthallást, panelérzést,
de zöld kilátást, fényt,
madárzsivajt, szép képeket,
s egy felszabadult, új életet

KÉRINGER GÁBOR

A kulcs

Sokan szerettük.
 Elment ő is,
 békében, öregén.
 Komor, köríves altemplom
 közepén
 fekete bársonnyal
 takart urna várta,
 hogy helyére kerüljön.
 Árva, büszke
 gregorián szólt,
 borzolta hajunkat.
 Fekete ernyő alatt
 könnycsepp-tócsa.
 Áldás után
 otthonkás hölgy
 csosszant középre,
 sötét ruhák közt
 csúf, fehér angyal.
 Kezében narancsvégű
 csavarkulcs.
 Tízes.
 Ünnepelesnek szánt
 mozdulattal
 cipelte a hamvakat,
 kimódolt, csámpás léptekkel
 vitte helyére.
 Itt nyikorgó
 fémlétrára állt.

A kőfedéllel
 sehogy se bírt,
 a csavar ellenállt.
 A racsnikulcs hangja
 betöltötte az eget
 és a földet.
 Túl gyászon,
 éneken, feketén
 elszántan harsogta
 az élet abszurd dalát.
 Idősek arcán
 bú helyett bosszúság,
 lehajtott fejek,
 rázkódó váll,
 elharapott mosoly.
 A helyzet
 kulcsa lett
 a kulcs.
 Mire fölértünk,
 az eső elállt.
 Hazafelé
 sokat neveltünk.
 Helyén az élet,
 helyén a halál.

Ferihegy 2: kiszállás!

A Nyugat Plusz folyóirat immár kapható a Ferihegy 2 Airport Relay T2 SkyCourt üzletében, illetve a repülőtér Costa Coffee kávézójában, ahol az olvasópulton lehető fel, az egyetlen irodalmi orgánunként.

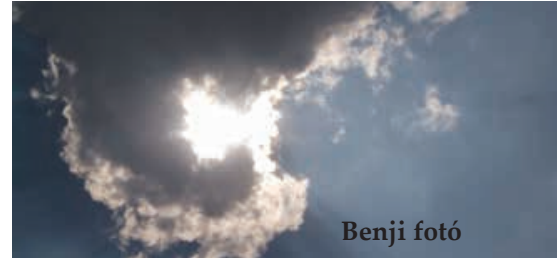

HEGYI BOTOS ATTILA

Egy szoba története

Pöttöm, félhomályos zug volt.
Forgácsolcain életek
megecetesedett kompótjai.
Merre a szem ellát,
pókhálós monológok,
konfekcionált napok limloma;
sápadtzölden bámuló, kimerült falak.
Még aztán horpadt kartonok,
konzervek, funérbútorok.
De leginkább műanyag –
fröccsöntött játékszerek, ruhák,
antropomorf, kiürült flakonok.
Lopott vigaszként némi fény:
északkeletről,
az erdőre bámuló veranda
Mitrá-szemein át.
Kezdetben, megbontva alapját,
az alsó szintről egy növényindás
kovácsoltvas lépcsőt kapott.
Ekkor lélegzett föl először.
Majd egy délkeletre néző,
nyolcszemű, hármaskereszt ablakot.
Ímígyen megvilágosodott –
ahogy az új gazda,
hét méter magasán, kinn, a tűzfalon,
az átereszt vasoszlopaival ölében,
kampón a madzagon.
És eljövének a cementes zsákok,
festékek, kövek a völgyből,
talicskán, kézben,
bkv-n, nyakon. Majdan arcába némi szín,
földközi terrakotta, barackszín, lazúr.
Ifjúság táblaképei, tükrös, antik szekrény,
megannyi elvermelt gigász: ódák, festmények, dalok –
elmaradt édeni hulladék, embervirág álmodó ágya.
Legvégül a könyvek. Padlótól mennyezetig.
Most onnan figyel Mereskovszkij, Hölderlin,
Gilgames, Platón.
Lesz-e feltámadás.

S várakozik kétszárnyú üvegajtaján túl
a két antik oszlop, az új télikert,
a citrusok, mirtuszok, anubiászok, guajavák,
s velük a Gazda, napok számosa,
lepedőre feszített fénytörésnyi test, hajnalhasadás;
Mári, Knosszosz, Tarkhna,
sírkamrák arcra lopott színeiben ébredező
ismeretlen isten,
törékeny, üvegházi virág.

Benji fotó

VÖRÖS ISTVÁN

Öt idő

Egyikünk se tehet csodát.
Hallani az idők szavát.

Az egyik idő dadogós,
fehér cipős, fehér zakós.

A másik idő úgy hadar,
szava cikáz, mint egy rovar.

A harmadik egy néma nő,
kerek tükröt vesz most elő.

Bele nem ő néz, azt ne hidd.
Hallgasd végig az álmait.

Mindig mesél, sose nevet,
a neve lelkiismeret.

A negyedik káromkodik,
együtt ihattok hajnalig,

éjfél után vigyázz vele,
van kése is, s eljár keze.

A kéz ott jár, hol az idők
szava zúg egész délelőtt.

De délután aludni kell,
csak egy alszik, három figyel.

Várják, hátha megérkezik,
hátba veri testvéreit.

Az ötödik idő, az úr.
Pontosságot sose tanul.

De talán nem is létezik,
fölé az ég felhőt feszít.

NOVÁK VALENTIN

Repedés

Török a szauna fájának repedését vizsgálta. Reggel furán érezte magát. Gyalázatos nyugodtan, mint mikor hosszas elszánás után nagy tettekre lendül az ember, pontosabban úgy, mint a lendülés előtti másodpercben érezzük magunkat.

A repedés nem engedte erről töprengeni, magába szívtva figyelmét, ahogy tette frottír törülközője teste sós patakjaival.

A frissen felgőzölt, kamilla illatú levegőbe a cingár Cholnoky ütött ember alakú járatot. És már látni lehetett az ablak opál páráin át, ott, ahol egy kis srác rajzolt fekvő nyolcast szépen kerekülő O betűvel, hogy terjedelmes pocak érkezik könnyülni fél liter vizet. Török elmosolyodott, a pórusaiból kibuggyanó oldott sócsöppeket, akár a kisvárosi port, söpörte le a lábának szolgáló lécekre. Mire mindkét karját megszabadította a verítéktől, nagyot nyekkent mellette Mikszáth.

– Szép öcsém, azt álmodtam, hogy elolvadunk itt, mint a tokaszalonna, s szétfolyunk a nagyvilágba. Zsírfolyamaink pedig zsíróceánokba ömlenek.

– Koszorúértől az óceánig...

– Jössz itt nekem Adyval. Jössz itt nekem...

Ekkor azonban egy kisfiú nyitott be a szaunába.

– Blumi vagyok. Bodó leszek. Azért írtam azt a nagy o-t a párába, amin keresztül Török bácsi meglátta Mikszáth bácsit, hogy gyakoroljam leendő nevem betűit. Tudja, még csak kisiskolás vagyok, elemista! Cholnoky bácsi, ha nem vigyáz, rosszul lesz, és meghal itt nekem. Egy ilyen tivornya után, amit abszolválni tetszett az éjjel, könnyen jár az agytululás. Török bácsi is jobb, ha figyel. Ebben az évben korán halnak az írók, meg az emberek halandóbb jó barátai is el-elszenderülnek örökre...

– Ki a csuda vagy, te, bikfic? – vigyorgott Mikszáth a sráca.

– Bélus, tisztelettel, de, tetszik tudni, azt álmodtam, hogy a vezetéknevem *mély megrendeléssel* megváltozik. Így, ha már megálmodtam, megelőzőm a sorsot, atyai engedéllyel átanyakönyveztettem magam Blumról Bodóra... Előre látólag... Tetszenek tudni, imádom a bodobácsokat, de hát az ember nem lehet, csak úgy, nyersen bodobács, viszont jobb, ha megmarad az alliteráció, ha íran-

dó leszek én is nagy műveket... Így Bodó Béla vagyok, ím, tisztelettel, mert ez olyan, mint istenes B. B-nek lenni. Majdnem...

– Balassira gondolsz, palánkugró barátocskám?

– Én arra, Mikszáth bácsi.

– És honnan a tokaszagató cvikkeres manóból ismersz te minket?

– Hát, magam sem tudom. Egyszer csak kiugrottam ennek a finnugor szaunának a deszkarepedéséből. Török bácsi azóta néz oda, látja?

Mikszáth kidörzsölte szeméből a sós, csipős lét, ami fél perc alatt is jócskán meggyűlt szemtáskáiban. Hüvelyk- és mutatóujjával összecsípvé bajsza két szarát, abból is kipréselte a nedvességet, és fényes szavakat szólt:

– Azt a fűzfán...

Cholnoky mája tájékát masszírozgatta ernyedten, és sokat sejtetően hunyorgott a jövőbe a párába írt fekvő nyolcason keresztül. Török a halántékát nyomogatta, míg tekintete a deszkaárkot fedezte fel, ahogy a Mars-járók teszik a bolygó milliós évek alatt kitikkadt, halott medreivel.

– A nemjóját! Te, Török Gyú, van itt magunkon kívül valaki? De Török nem felelt. Jobb dolga akadt.

– Ő már biztosan magán kívül van, Kálmán bá. Ellenben ott egy árnyék a szauna falán, de nincs hozzá test, lássa csak! – mutatott valahová Cholnoky Pubi enerváltan. – Elég cudar hetem volt. Kávé, gugyi, kávé, gugyi, hajába főtt krumpli, igaz, só akadt, úgyhogy túlpörgettem magam... Végül csak megmozdult, és tapogatni kezdte az árnyékot.

– Cholnoky bácsi, ha nem tetszik vigyázni, lassan összemósódnak a határok.

Cholnoky visszakapta a kezét...

– Jesszus!

– Nem öntöttél te mást is a kövekre, Lacikám? Egy pint törkölyt netán, bár búzhödnénk akkor, mint lótetemek ütközet után... Vagy ópiumot hevítsz itt titokban?

– Amikor bejöttem, Csáth épp kiment – magyarázkodott az elmúlt másodpercekben szintén a farepedésbe feledkezett *egyharmad Cholnoky testvérek*.

– Cholnoky bácsi, nem is járt itt Csáth Géza bácsi. Tudnám, ha igen...

– Hő? – riant Cholnoky tekintete, s körbekémelt a falon. Sehol senki. Csak a macska makacsságú árnyék.

– Te kihez tartozol? – tette kezét az árnyvállra.

– Magamhoz. Magukhoz is feltétlen. Már bemutatkoztam ugyan, de a tisztesség kedvéért, mert biztosan nem figyelt, Bodó Blumi Béla vagyok, ha mennék hideg télben Mackóváros felé. Biztosan megismer majd két élet múlva kisdíákként...

– Őrület – kottyant Mikszáth, s cihelődni kezdett...

– Fáj a fejem – sajgott ocsúdva Török.

– Irány a merülő medence – jött ki a révületből Cholnoky.

Kitámolyogtak a három urak a merülő medence felé. Török elég homályosan vette az akadályt, majdnem felbotlott egy sárga gumikacsával kerített cserfes kislányban. Egyikőjük sem hallotta, hogy Józsi Jenő a kettes rajtkő mögül kurjongat a csobbanások, gluggyanások, fröccsenések szimfóniáján át. Megbabonázva ereszkedtek a kijózanítónak vélt hideg vízbe. Cholnoky ekkor sírta vissza másodszer a csövecskebarlang muslinca érlelő melegét, Török halántéka dübbögött, mintha taiko-fesztivált rendeztek volna ereiben, Mikszáth pedig úgy érezte, folyóssá lett palócsága rideg gépszírrá áll össze... Ahogy beleereszkedtek a józanítónak vélt hideg vízbe, a nagymencedéből kinyomta izmos-szálás testét Józsi Jenő. Ahogy beleereszkedtek a józanítónak vélt hideg vízbe, a testük verte fodrokon furcsa árnyalak tepedt széjjel...

– Bácsik! Miért futnak úgy? Amíg én relaxálok a szaunában, maguk megszöknek a sorsuk elől? Író leszek én is. Magukon cseperedek. Ne fussanak úgy, szeretném tudni magukat – igen, így fogalmazott Blumi Bélus, a *holnincs bodobács*...

Mikszáth rácsapott a vízre. Cholnoky a gyűrűket nézte, amit Török fodrozott könyökével, miközben szívét egyengette vissza bordaketrecebe. A jókedvű Józsi Jenő épp ekkor ugrott telitalpast közéjük. Az ázott ürgék mérgesen méregették, a fejükről zúduló vízesések fátylán át, a hirtelen jöttet. Mikszáth dörment egy *fene a jó dolgotat*-szerűt, mikor ráismert az inszolens baromra. E nem várt, ám mindenképp túl dinamikus megérkezésre – a fodrokon lubickoló árnyalak elült a jelenben, ellenben Józsi Jenő harsányan újságolta, hogy Krúdy kinn ül a büfében Csáthtal, és paradicsomlevet isznak, ami ugye, nettó hülyeség, de fél perc hatás-szünet után hozzátette: vodkával...

Bélus összeállt a merülő medence szélén, mielőtt végleg lecsurgott volna a túlfolyás gátlón. Helytelenítőleg csóválta a fejét, de ez már senkit nem érdekelt...

Még megcsíphetjük őket! – bontotta meg a dermedést Cholnoky Pubi, s már lépdelt is kifelé – a merülő medence réz korlátjával biztosítva az egyenes vonalú egyenletesnek hallucinált mozgást.

– Hülyék ezek... Paradicsomlével... Rendet kell tenni a fejekben... – dűnnyögte a parton, míg papucsát kereste

Béluska üveges tekintettel méregette a medence túl felét, miközben fázósan odaegyengette lábujjait a startkő pereméhez. Most végre sikerült neki a tökéletes ugrás. S ahogy buborékfújva hasította a víz hasát, a többiek is megmozdultak a merülő medencében, és Cholnoky után sorjázta. Hiszen így kellett lennie...

Egyszer ki kell kászálódni a múltba dermedtségből...

DEBRECZENY GYÖRGY haikujárvány

olyan természetességgel és szeretettel
tudott minden reggel
döglött halat ebédelni fémdobozból
a tanár úr a drága tanár úr
és közben szeretett szeretettel
hatalmas hülyeségeket mondani

azért beszélek hosszan a tanár úrról
mert rövid ideig tanított nekem
egy végtelen haikut a folyosón
és azt mondta: sapka sál nagykabát
a legnagyobb nyárban mondta ezt
de szerencsére nem hallottam meg

akkor még nem foglalkoztam
Tokióban Geo Mancikával
akarom mondani geomanciával
a rövidege az ami
hosszúvá teszi a haikut
vagyis a hosszúsága miatt oly rövid

Konstantinápolyban
eposzi méretű haikut konstatáltam
Tokióban járván haikujárvány
ne írjon mindenki esszét a haikuról
a dilettáns szerzők
egyenek inkább diabolikus csokoládét

és akkor most befejezésül elkezdem
ezt az előadást

Hangzó
Nyugatplusz
SZABÓ ZOLTÁN ATTILA szerkesztésében

Megjelent a Nyugat Plusz „hangskönyv-változata”, a **Hangzó Nyugat Plusz** első, második és harmadik albuma is. Az első lemez „hangja” Papp János színművész, a másodiké Kálloy Molnár Péter, a harmadiké Lukács Sándor. Megvásárolható a kiadón keresztül 2000 Ft + postaköltség áron, valamint az Írók Boltjában, a Libri hálózatában és a Kódex könyvruházban.

Nyugat Plusz 2016. évi előfizetési díjak

1. csomag: Csak a Nyugat Plusz folyóirat aktuális lapszámai (évi 4 darab lapszám, számonkénti ár: 850 Ft) – előfizetési díj: 3400 Ft + postaköltség.
2. csomag: A Nyugat Plusz folyóirat aktuális száma + 1-1 darab a Nyugat Plusz 2013-2014-2015-ös lapszámaiból (ez egyszer 10 + 1 darab lapszámot, majd további 3 darab lapszámot jelent) – előfizetési díj: 8400 Ft + postaköltség.

A folyóirat csak egy évre fizethető elő, amely a megrendelés időpontjától számított egy esztendőre vonatkozik. A lap 2016-ban március, május, augusztus és november hónapokban jelenik meg.

A Nyugat Plusz előfizethető a Magyar Posta hálózatában is, az áruhelyek a Nyugat Plusz Facebook-oldalán megtalálhatóak.

Régi Nyugatok!

2016-ban lehetőséget kínálunk – a raktárkészlet erejéig – a Nyugat Plusz korábbi, 2013-as, 2014-es és 2015-ös lapszámainak kedvezményes (500 Ft/darab) megvételére is.

A folyóirat, a korábbi lapszámok és a CD-lemez megrendelhető, illetve bővebb tájékoztatás kérhető a következő e-mail-címen: nyugatplusz@majorbt.hu

www.tamaso.hu

Kis példányszámú könyvek és újságok gyártásának specialistája

BAKA L. PATRIK

Bizsergés

– Kérem, vetkőzzön le, generális.

A férfi kivárt pár másodpercet, aztán neki látott. Nem magával a művelettel volt gond, egyszerűen csak nem volt hozzászokva, hogy holmi nők vizsgálgassák a testét. Hosszú élete során sok orvossal szembekerült már, de azt biztos tudta, hogy a fogorvosán kívül – akivel egyébként felettébb elégedett volt – semelyikük sem volt nőnemű.

Mire az enyhén vizeletfoltos alsónadrághoz ért, a doktornő elmosolyodott.

– Ennyi elég lesz, uram.

– Elnézést – pirult el a koros férfi –, úgy tűnik, kicsit belefeledkeztem a dologba.

– Kérem, ne hozzon zavarba – kacsintott rá a doktornő, s mivel ennyi elegendőnek bizonyult, hogy a domínium második legrangsabb embere a bizalmába fogadja, felettébb elégedett volt magával. – Most nem csak a szívét fogom megvizsgálni.

Az öregember ritkuló szemöldöke megemelkedett, jóval lassabban, mint általában az embereknél.

– De hiszen azzal van a probléma, nem? – tudakolta, erősen tagolva a szavakat.

– Nem egész két éve, hogy kicserélték, generális – magyarázta kedvesen a nő. Nekem is lassabban kéne beszélnem? – Ami pedig az igazat illeti, az ön által is használt széria gyártmányaival igen elégedettek voltak a klienseink. Azt kell gondolnom, hogy valami más probléma is fennáll. Ennek a szívnek nem lett volna szabad ilyen hamar meghibásodnia.

Az öregember egy-két másodpercig a semmibe meredt. Angela figyelmét nem kerülte el, hogy alig láthatóan bár, de mozog a szája. Mintha megbeszélte volna magával. Aztán bólintott.

– Tegyen, ahogy jónak látja, doktor... nő. Biztos vagyok benne, hogy a Rendi Káptalan nem hiába választotta kegyedet a tagjai közé. Ön a harmadik nő a tanácsban, büszke lehet – Öreg férfiak, akik nyilvánvaló tényeket mesélnek. Ritkák, mint májfolt a testükön, gondolta Angela. – És ha jól tudom, nem kis jövőt jósolnak magának.

– Igazán kedves, uram. A kinevezés életem legnagyobb pillanata volt. Talán én leszek az, aki a Teremtő helyett még egy kicsit életben tart, ezért megérdemlek néhány kedves szót, igaz? Mindenesetre jómagam igazán csak akkor leszek büszke, ha sikerül teljes egészségben kiengednem önt a rendelőmből.

A férfi elégedetten hümmögött, még akkor is, amikor a nő érzékelők sokaságát helyezte el fonnyadt, kilencvenhat esztendő megélt mellkasán.

– Most egy kissé kellemetlen bizsergést fog érezni, de ez természetes velejárója a vizsgálatnak.

Dr. Angela Wolf bár az egész művelet alatt mosolygott, és készségesen társalgott a generállal, a szíve mélyén csak nem tudta leküzdeni az undorát, ahogy a kivénhedt férfitesthez ért. A leginkább gyomorforgató az volt, amikor a hasi részen ténykedő csontos, de puha kezei nyomán kissé megemelkedett a lovag alsónadrágja. A generális viszont csak somolygott, és a doktornő sem tehetett mást. Olyanok vagyunk, mint a mesefigurák. Kedvesek, aranyosak, szeretetreméltók... és mosolygósak. Szerencsére volt, amivel nyugtatni tudta magát.

Miután a nő befejezte a vizsgálódást, nagyvonalakban közölte a pácienssel az észrevételeit, és berendelte őt műtétre. Egyértelműen szükség volt a szívcsereire, továbbá egyes, korábban már műviesített szervek átvizsgálására is. A rangos lovag előre megköszönte a segítséget, aztán májfoltos arcának ellágyult ábrázatával kezét fogott a nővel, és elhagyta a makulátlan rendelőt.

Ahogy automatikusan becsukódott mögötte a koromszínű ajtó, Angela hegyes arcáról menten lelohadt a mosoly. A nő a rendelő fenntartórendszerétől kért egy pohár fekete-kávét nyugtató gyanánt, majd kicsivel később, már a gőzölgő pohárral a kezében lépett ki a balkontra.

GAÁL TIBOR T-BOY: Médiapolip

KEREKES TAMÁS

Irodalmi zárójelentés

A meszkalin megnyitja azt az utat, amelyen Mária már végigment, de bezárja azt, amelyen Márta jár.

Tiszarézvári Alkaloida Addiktológiai és Toxikológiai Osztály

Dr. Bodler (Bor és Hasis Szekció) adjunktus

Dr. Quincey (Ópiumevés) egyetemi tanársegéd a Pszichotropbarát Társaság tiszteletbeli tagja

Anamnesis: Első alkalommal gyógykezeljük osztályunkon. Familiáris anamnesise lényegében negatív. Egyéni anamnesisében szerepel *A lángész és az istennő*, és *A szép új világ elkövetése*. Felvételére beutaló alapján került sor. *Az észlelés kapui* című művének megírása kapcsán (Gönczöl Kiadó, 1997)

A beutaló szerint két hete vizionárius-acusticus hallucinációi alakultak ki, melynek hatására vonatkoztatásos doxasmak jelentkeztek. Nagyfokú dekoncentrálttság, irritabilitás alakult ki. A felvételnél a környezet ingerreit illuzorikusan meghamisítja.

A felvételi status rögzítésénél – annak ellenére, hogy az egyén betegségbelátással nem rendelkezett – nevezett Huxley által elmondottakra támaszkodtunk.

Az ambulancián elmondva Huxley közölte, hogy egy szép májusi nap bevett egy fél pohár vízben feloldva, négytized gramm meszkalint, majd leült, és várta az hatást. Elmondása szerint problémát okozott számára, hogy valaha is el tud-e látogatni olyan világokba, ahol Swedenborg vagy Johann Sebastian Bach otthon volt, mint az is, hogy sohasem fogja megtudni, milyen érzés Sir John Falstaffnak vagy Joe Louisnak lenni.

Beszámolója szerint, a drog bevétele után fél órával, aranyfények lassú táncára lett figyelmes. Kevéssel később fényes, folytonosan változó, vibráló mintájú energia-csomópontokból pazar, vöröslő felületek kezdtek hömpölyögni és terjeszkedni. A látomások sem antropomorfak, sem ijesztőek, sem erotikusak nem voltak.

Elmondása szerint azt látta, amit Ádám látott teremtésének hajnalán, a puszta lét pillanatról pillanatra változó csodáját. Eltekintve attól, hogy mindez egy rózsacsokor láttán bontakozott ki benne /a rózsza, az rózsza, az rózsza /e. cummings/, a páciens beszámolója valahol Heidegger létfeljejtése után, de Wittgenstein *Filozófiai vizsgálódásának* analitikus

episztemológiája előtt helyezkedett el, önmagában alacsony frustrációs toleranciára, valamint manico depresszív talajon kifejlődött megalomán doxasmára utal. Szintén a wittgensteini nyelvfilozófia pszichiátriai kórképeket megelőző hatására utal a páciens ama kijelentése, hogy első ízben értette meg, nem verbális módon az üdvözítő látomást. További abúzusra utal a páciensnek az a közlése, miszerint: látta a könyveket, de térbeli elhelyezkedésük nem érdekelte, amit észrevett, hogy mind egyik élő fényvel izzott, és néhányból a dicsfény jobban sugárzott, mint a többiből, ami alapján dr. Plotinosz – jelenleg nem praktizál – terapeuta kísérlete következtethető ki. A realitás érzésének elvesztésére utal a páciens következő megjegyzése is: „Azon jelzők alapján ítélve, amelyeket Homérosz adott a trójai háború hőseinek szájába, az derül ki, hogy annak idején a színek megkülönböztetése terén alig múltak felül a méheket. Az emberiség fejlődése – legalábbis ebből a szempontból – bámulatos”, holott Homérosz köztudomásúlag vak volt. Esztétikai aberrációit leginkább a Vermeer-ről elmondottakkal tudnánk megvilágítani: „Igen, Vermeer. Ez a titokzatos művész háromszorosan is tehetséges volt – rendelkezett azzal a látásmóddal, amely a kert végében lévő kerítést dharma testként érzékel, azzal a tehetséggel, hogy annyit adjon át ebből a látomásból, amennyit még az emberi korlátok lehetővé tesznek, valamint azzal a körültekintéssel, hogy a festményeiben a valóság ábrázolható aspektusaira korlátozza magát, mert bár embereket ábrázolt, mindig is csendéletfestő volt.” S ezt azzal bizonyítaná, hogy Vermeer soha nem kérte a modellt álló lányokat, hogy úgy nézzenek ki, mint egy alma.

Kórlefolyás: Osztályunkon per os neurolepticus és polyvitamin terápiában részesült. Fenti terapia hatására pszichomotoros nyugtalansága, vizionárius beállítódása megszűnt. Adaptációkat sikeresen abszolvált.

Mai napon részlegesen kiegyensúlyozottan otthonába emittáljuk.

Kezelési javaslat: Szigorú meszkalin tilalom!

3X1 tbl. Stazephine.

Pszichiátriai szempontból potestaltható.

Ideggondozói kontroll. dr. Havelock Ellis és Timothy Leary osztályán.

(Tiszarézvári, 2016. május 30.)

ERDÉLYI MELINDA

Akiről megfeledkeztek a műfordítók: Özdemir Asaf

„A betű csak illúzió, a szöveget a kultúrád rakja össze, egy pont után jön egy nem pont, de a szemed elintézi, hogy végül vonalnak lássad.”

(Németh Gábor)

A modern török költészet sajátos helyet foglal el a világirodalomban. Az Oszmán Birodalom, amely évszázadokon keresztül csak áttételesen kapcsolódott a nyugati kultúrához, a 19. század végére egyre nyitottabbá vált a Nyugat iránt.

A nyugati világ kulturális fölénye a török irodalomban a 19. század második felében a *Szervet-i Fünún* című irodalmi folyóirat és a körülötte gyülekező fiatal irodalmárok csoportosulásában, az *Edebiját-i Dzsedide*ben öltött testet. A *Szervet-i Fünún* a hagyományos dívánköltéssel szemben az úgynevezett „európai török irodalom” fogalma körül igyekezett meghatározni magát. A lap első száma 1891-ben jelent meg, ekkor elsősorban tudományos minőséggel, majd 1896-tól kezdődően szépirodalmi folyóirat lett. Ekkor a *Szervet-i Fünún*hoz több költő is csatlakozott, így megalakult az *Edebiját-i Dzsedide*, az új irodalom mozgalom. Bár maga a lap 1944-ig létezett, ma a *Szervet-i Fünún*, illetve az *Edebiját-i Dzsedide* elnevezéseket az 1896-tól 1901-ig tartó mozgalom elnevezéseként használják.

Ezután a lap elvesztette korábbi jelentőségét, bár az 1930-'40-es évek írónemzedékének életében még fontos szerepet töltött be. Ennek a nemzedéknek volt az egyik legjelentősebb alakja Özdemir Asaf török költő, aki a költői én és a társadalom viszonyát egészen újszerűen, mégis letisztult módon tudta ábrázolni. Annak a társadalomnak a viszonyát, amely megélte, ahogy Törökországból köztársaság lesz. Annak a Törökországnak a viszonyát, amely különleges helyzete miatt identitásválságba került; az Európa és az iszlám között rekedt török társadalom viszonyát. Mindezt igyekezett úgy versbe szedni, hogy köz-

ben az egyetemes emberi értékeket is kifejezze műveiben.

Özdemir Asaf (1923, Ankara – 1981, Isztambul) eredeti neve Halit Özdemir Arun. Az egyetemen jogot és újságírást tanult, de végül nem fejezte be tanulmányait. Az 1950-es években megalapította a Sanat Nyomdat, és könyvkiadással kezdett foglalkozni. Közben több folyóiratban is megjelentek munkái. Első verse 1940-ben a *Szervet-i Fünún* folyóiratban látott napvilágot. Atilla Özkırımlı török irodalomtörténész szerint Asaf „versei az ember és a külvilág közötti kapcsolatokra épülnek, miközben magukban hordozzák az egyik legalapvetőbb gondolatot, az emberi méltóságot.” Asaf 1950 után talált rá igazi költői hangjára, ekkor egy sajátos, a török irodalomban csak rá jellemző költői nyelvet kezdett használni. Versei központi témája az egyén lett. Így az

ember és a költői én közötti kapcsolatot több oldalról igyekezett megörökíteni verseiben. A mindennapi életet behálózó emberi cselekvéseket elvont formába öntötte, miközben egy paradoxonokra épülő játékos gondolatmenetet teremtett meg műveiben. Ezekben a versekben az ember és közösség kapcsolatát is megörökítette, néhol egy meglehetősen kritikus, és már-már negatív hangnemet megütve. Verseire jellemző a rövid, tömör megfogalmazás, melyet gyakran groteszk humor hat át. Számos versében alkalmaz szójátékokat, amelyeket sok esetben nehéz más nyelven visszaadni. Asaf több versében kitér anyanyelve szépségére: „Az írónak elég, hogy szeresse nyelvét. A költő számára nem az, neki nem csak tisztelnie, rajongania is kell érte.”

Elvont képeket tartalmazó műveiben gyakori téma az emlékezés, a magány és a halál, a meg-

tépázott huszadik század emberének útkeresése. Ugyanakkor számos versében kitért a két világ közé szorult Törökország sorsára is. Egyik versében ezzel kapcsolatban így fogalmaz: „*Ha egy ember lekési a vonatot, jön a következő, ami elviszi. Ha egy nemzet kési le a vonatot, jön egy másik nemzet, és elviszi.*”

Amikor pedig a szerelemről írt, került a fennkölt megfogalmazást, helyette a két ember „egy-másban létezését” énekelte meg. Életműve nagyobb részét szerelmes versei teszik ki. A költő maga erről így vélekedett „*Ha az ember elveszti minden pénzét, szegény lesz; ha szabadságát veszti, szolga; ha pedig szerelmét, költő lesz belőle.*” Szerelmes verseiben elsősorban a viszonzatlan szerelem megadó beletörődése jelenik meg. Mégsem drámaiak művei, sokkal inkább törekednek egyfajta tárgyilagosságra.

„*Ha nem jössz, az sem számít. De ha jöttél volna, az mégis számított volna.*”

„*Téged nélküled is tudlak szeretni.*”

„*Lefolyik a smink különbözőségről. Olyan kezdesz lenni, mint mindenki más.*”

„*Ha azt mondtad volna, hogy várjak, én akkor is vártalak volna, ha tudom, hogy úgysem jössz el.*”

„*Várj, mondta, és elment; Én nem vártam, ő pedig nem jött. Olyan volt az egész, mint a halál, mégsem halt meg senki.*”

Özdemir Asaf mindenekeelőtt a szabad verset részesítette előnyben, mégis számos művét ha-

gyományos török versformában írta. A misztikus filozófia hatása is erősen érződik több versén. Művei nagy része megjelent angol nyelven. Magyarra eddig még nem fordították.

A szöveget a kultúra rakja ugyan össze, de az irodalom mégis magában kell hordozza az egyetemességet. Ahogy Földessy Gyula irodalomtörténész írta: „*A művészetek között nincsenek értékbeli különbségek... a legkiválóbb műveiben minden művészet eléri az emberiség elérhető teljességét és egészségét az alkotásnak. ... De az emberi értelemre ható közvetlenségében a költészet közelebb áll ahhoz a feladathoz, amelyet minden emberi tevékenység végső céljául állapítottunk meg: az Igazság, a Végtelen megismeréséhez. Azért, mert a költészet a gondolatot szavakban, a beszéd harmóniájában fejezi ki, nyilvánvalóan egyetemesebben érthető módon tolmácsolja a Lét örök igazságait, de másrésről a költészet anyaga: a szó nagyon megkötött, és kevéssé kielégítő megnyilatkozási közege a Gondolatnak... Ami a költészetnek fölénye a többi művészetekkel szemben: a Végtelen szóban kifejezhetése: az egyúttal bilincsbe-kötöttsége, inferioritása is.*” (Földessy Gyula: Töredékes gondolatok a költészet metafizikájához, Nyugat, 1921. 6. szám) A költészet paradox módon éri el a teljességet; a szavak börtönébe zárva fejezi ki az egyetemeset, már amennyiben ez lehetséges. „*Az egész világot akartam magamhoz ölelni, de karjaimmal nem értem át.*” (Özdemir Asaf)

Én voltam

Közel jöttél hozzám, mondta,
És megszeretett.

Közel jöttél hozzám, mondta,
És megütött.

Megkérdeztem a nevüket,
Ember, felelték.

Vendég

Sírtál, amikor jöttél
Az ott miatt
Tudd meg, sírni fogsz, amikor elmész
Az itt miatt.

Benmişim

Bana yakın geldin dedi,
Sevdi.

Bana yakın geldin dedi,
Vurdu.

Adlarımı sordum
İnsan dediler.

Konak

Sen gelirken ağlamıştın,
Orası için.
Bil, gidersen de ağlayacaksın,
Burası için.

Törzsasztal Szabó Zoltán Attilával

Nyugatplusz csütörtök esténként (21.30h)

„Szabó Zoltán Attila író, költő, a Nyugat Plusz alapító-főszerkesztője a FIX TV stúdiójába olyan művészeket invitál, akik értékeset alkotnak, vagy részesei, ihletői művészi együttműködéseknek, akik hivatásuknak tekintik szakmájukat.” (Port.hu)

VÁLTSON DIGITÁLISRA!

Olvassa a Nyugat Plusz magazin digitális változatát!

your digital media
Dimag
dimag.hu

interaktív
tartalmak

folyamatosan
bővülő kínálat

IPad, PC, OSX
Android, Win8

FIVE INTERNATIONAL KFT. // UGYFELSZOLGALAT@DIMAG.HU

– Belvárosi csodák –

BOLEMANT LÁSZLÓ:

a rejtett gyepkikötő

(kusza gondolatok a Károlyi-kertről)

kutatom a kert anatómiáját:
narancsház, dézsa, lugas,
gyepes, boszké, paliszád,
átjáró, sugár irányú belső utak.

rokokó parterre, sétány, pavilon,
laza geometria a fasorokon.

elszigetelt szabadság,
felszabadított sziget,
beszorított elszigeteltség,
kiszabott liget.

sehol egy parkolóhely,
csak kerítés kívülről,
örökös helyszűke-terület.

élősövényben vasrács,
ösvényes kutyafuttató,
házak között rekedt
történelem – történelem
a városi-avatárosi lelkeknek,
a poros-beteges sarkak helyére
tisztaszemű galambot ígérő rejtek.

akár Triesztben is lehetne árnyas ligete,
vízhangja, a meditáló csönd...
s benne zubogó patak,
e fojtogatott város-test-rész
zajlefolyató csatornák közt,
elveszve,
nappalok és éjszakák
összefűjt,
holidió-levélkupacai alatt.

de a barokkos kanyarokra újra rásüt a nap,
újra tör a fényt a hús szökőkút,
nevetésre lett a betontörmelékbe botló zokogás,
felszedték, elszállították és befásították,

most levegő is kerül, szellő, friss virágillatok,
gyereknevetés az előbújt játszón,
kavicsokon élesedik a fénysáv-vonalkód:

a paliszádra a foszladozó felhők
rejtélyes dunai gőzhajók neveit úsztatják fel lomhán,
kódjukat egyszer majd visszafejti egy parki őslakos.

B E L V Á R O S
A JÖVŐ ÁROSA
támogatásával.

*„Borítsa lombos fejetek
szagos, virágos fergeteg,
ezer fehér virág.”*

Kosztolányi Dezső

MISKE EMŐ AJÁNDÉKA A NYUGAT PLUSZ OLVASÓINAK!

A mű címe: Fák

„Elsősorban mítoszokban, archetípusokban, toposzokban vándorlok a saját időmön keresztül. Mindegyik kép magában hordozza vagy a belső teret, vagy a múlttal valamiféle találkozást, ezért a táj nem táj, a kép pedig inkább idő” – vallja a művész, akinek festményeit az Óbudai Társaskör „Babits, Görögyszó, Krúdy, Újnyugat” előadásán a színpadtérben, a produkció részeként is láthatta a publikum.